

III.1.2

OBRAZLOŽITEV SPLOŠNEGA DELA ZAKLJUČNEGA RAČUNA PRORAČUNA

KAZALO

UVOD K SPLOŠNEMU DELU ZAKLJUČNEGA RAČUNA PRORAČUNA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2024	4
A) BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV	5
A1) PRIHODKI PRORAČUNA	5
70 DAVČNI PRIHODKI	6
700 DAVKI NA DOHODEK IN DOBIČEK	6
701 PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST	7
702 DAVKI NA PLAČILNO LISTO IN DELOVNO SILO	7
703 DAVKI NA PREMOŽENJE	7
704 DOMAČI DAVKI NA BLAGO IN STORITVE	7
705 DAVKI NA MEDNARODNO TRGOVINO IN TRANSAKCIJE	13
706 DRUGI DAVKI	13
71 NEDAVČNI PRIHODKI	13
710 UDELEŽBA NA DOBIČKU IN DOHODKI OD PREMOŽENJA	13
711 TAKSE IN PRISTOJBINE	14
712 GLOBE IN DRUGE DENARNE KAZNI	14
713 PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV	14
714 DRUGI NEDAVČNI PRIHODKI	14
72 KAPITALSKI PRIHODKI	15
73 PREJETE DONACIJE	15
74 TRANSFERNI PRIHODKI	15
78 PREJETA SREDSTVA IZ EVROPSKE UNIJE IN IZ DRUGIH DRŽAV	15
781 PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU ZA IZVAJANJE SKUPNE KMETIJSKE IN RIBIŠKE POLITIKE	16
782 PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU IZ STRUKTURNIH SKLADOV	17
783 PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU IZ KOHEZIJSKEGA SKLADA	18
784 PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU ZA IZVAJANJE CENTRALIZIRANIH IN DRUGIH PROGRAMOV EU ..	18
786 OSTALA PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EVROPSKE UNIJE	19
787 PREJETA SREDSTVA OD DRUGIH EVROPSKIH INSTITUCIJ IN IZ DRUGIH DRŽAV	19
A2) ODHODKI PRORAČUNA	20
40 TEKOČI ODHODKI	20
400 PLAČE IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM	21
401 PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOCIALNO VARNOST	21
402 IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE	22
403 PLAČILA DOMAČIH OBRESTI	23
404 PLAČILA TUJIH OBRESTI	23
409 REZERVE	24
41 TEKOČI TRANSFERI	25
410 SUBVENCIJE	25
411 TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPODINJSTVOM	25
412 TRANSFERI NEPRIDOBITNIM ORGANIZACIJAM IN USTANOVAM	26

413 DRUGI TEKOČI DOMAČI TRANSFERI	26
414 TEKOČI TRANSFERI V TUJINO	28
42 INVESTICIJSKI ODHODKI	28
43 INVESTICIJSKI TRANSFERI	29
431 INVESTICIJSKI TRANSFERI PRAVNIM IN FIZIČNIM OSEBAM, KI NISO PRORAČUNSKI UPORABNIKI	30
432 INVESTICIJSKI TRANSFERI PRORAČUNSKIM UPORABNIKOM	30
45 PLAČILA SREDSTEV V PRORAČUN EVROPSKE UNIJE	30
B) RAČUN FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB	32
B1) PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV	32
750 PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL	32
751 ZMANJŠANJE FINANČNIH NALOŽB	32
752 KUPNINE IZ NASLOVA PRIVATIZACIJE	32
B2) DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV	32
440 DANA POSOJILA	32
441 POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV IN FINANČNIH NALOŽB	33
442 PORABA SREDSTEV KUPNIN IZ NASLOVA PRIVATIZACIJE	33
443 POVEČANJE NAMENSKEGA PREMOŽENJA V JAVNIH SKLADIH IN DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI IMAJO PREMOŽENJE V SVOJI LASTI	33
C) RAČUN FINANCIRANJA	34
C1) ZADOLŽEVANJE PRORAČUNA	34
C2) ODPLAČILA DOLGA	40
550 ODPLAČILA DOMAČEGA DOLGA	40
551 ODPLAČILA DOLGA V TUJINO	40
D) NETO POLOŽAJ DRŽAVNEGA PRORAČUNA DO PRORAČUNA EVROPSKE UNIJE .	41

UVOD K SPLOŠNEMU DELU ZAKLJUČNEGA RAČUNA PRORAČUNA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA LETO 2024

Zaključni račun proračuna Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: RS) je akt države, v katerem so, v skladu s 96. členom Zakona o javnih financah¹ (v nadaljnjem besedilu: ZJF), prikazani predvideni in realizirani prihodki in drugi prejemki ter odhodki in drugi izdatki države za preteklo leto.

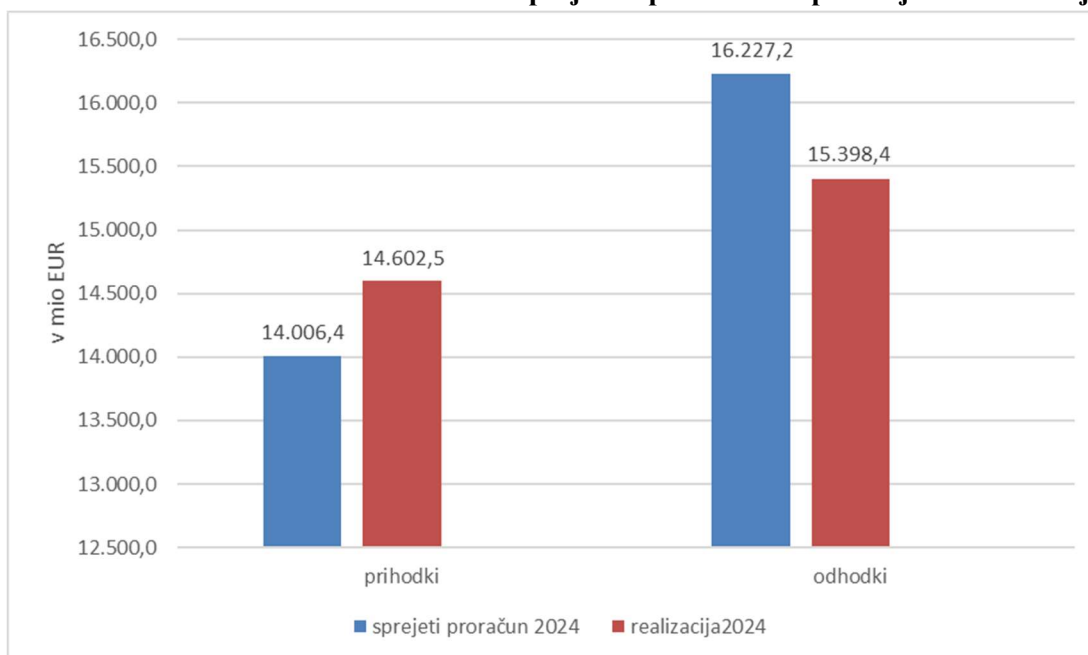
V letu 2024 se je po Zakonu o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2024 in 2025² (v nadaljnjem besedilu: ZIPRS2425) izvrševal Proračun Republike Slovenije za leto 2024.

V okviru Bilance prihodkov in odhodkov (A bilanca) so bili v sprejetem proračunu za leto 2024 (v nadaljevanju: sprejeti proračun)³ prihodki načrtovani v višini 14.006,4 mio EUR, odhodki v višini 16.227,2 mio EUR in primanjkljaj v višini 2.220,8 mio EUR oz. 3,3 % BDP.

Podatki o realizaciji A bilance, kot je razvidno iz spodnje slike, izkazujejo:

- 14.602,5 mio EUR prihodkov, kar je 596 mio EUR oz. 4,3 % več od načrtovanih prihodkov,
- 15.398,4 mio EUR odhodkov, kar je 828,8 mio EUR oz. 5,1 % manj od načrtovanih odhodkov,
- 795,9 mio EUR primanjkljaja, kar je 1.424,9 mio EUR oz. 64 % manj od načrtovanega primanjkljaja oz. 1,2 % BDP.

Slika 1: Prihodki in odhodki A bilance v sprejetem proračunu v primerjavi z realizacijo

Vir: Ministrstvo za finance.

Prejemki⁴ v Računu finančnih terjatev in naložb (B bilanca) so bili v sprejetem proračunu načrtovani v višini 26,7 mio EUR, izdatki⁵ pa v višini 511,8 mio EUR. Medtem je bilo realiziranih 203,3 mio EUR prejemkov, kar je 176,6 mio EUR več od načrtovanih, in 214,2 mio EUR izdatkov, kar je 297,6 mio EUR oz. 58 % manj od načrtovanih.

¹ Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP, 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-10 in 76/23.

² Uradni list RS, št. 123/23, 12/24 in 104/24 – ZIPRS2526.

³ Sprejeti proračun za leto 2024 je zadnji sprejeti proračun za leto 2024.

⁴ Gre za kategorijo *Prejeta vračila danih posojil in prodaja kapitalskih deležev*.

⁵ Gre za kategorijo *Dana posojila in povečanje kapitalskih deležev*.

V Računu financiranja (C bilanca) je bilo v sprejetem proračunu načrtovano zadolževanje v višini 4.659,2 mio EUR, odplačila dolga pa v višini 2.553,3 mio EUR. Medtem realizacija v C bilanci izkazuje 3.855,1 mio EUR prejemkov z naslova zadolževanja, 2.453,8 mio EUR izdatkov za odplačila dolga, 594,5 mio EUR povišanje stanja sredstev na računu in neto zadolževanje v višini 1.401,4 mio EUR.

Dolg državnega proračuna je na dan 31. 12. 2024 znašal 41.246 mio EUR oz. 61,6 % BDP. Od 1. 1. 2024 do konca leta se je dolg državnega proračuna zvišal za 1.419 mio EUR.

V nadaljevanju je predstavljeno in pojasnjeno izvrševanje proračuna Republike Slovenije v letu 2024 po posameznih bilancah s primerjavo odstopanj na sprejeti proračun.

A) BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV

Prihodki državnega proračuna so bili načrtovani v višini 14.006,4 mio EUR, realizirani pa v višini 14.602,5 mio EUR. To je predvsem posledica rekordne zaposlenosti, višjih plač, uspešnega poslovanja podjetij ter dodatnih prihodkov, ki izhajajo iz Zakona o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev (ZORZFS)⁶, sprejetega konec leta 2023.

Odhodki so bili načrtovani v višini 16.227,2 mio EUR in realizirani v višini 15.398,4 mio EUR. Manj od načrtovanih je bilo porabljenih predvsem EU sredstev s pripadajočo slovensko udeležbo in sredstev namenjenih za obnovo po plavah. Dodatna sredstva pa so bila tekom leta zagotovljena za uskladitev pokojnin in drugih transferjev, kot so otroški dodatki, socialna pomoč itd. Po rekordnem investicijskem letu 2023 je bila tudi v letu 2024 ohranjena visoka raven investicij v višini 1.500 mio EUR.

Proračunski primanjkljaj je tako znašal 795,9 mio EUR. Doseženi proračunski primanjkljaj je za 1.424,9 mio EUR nižji od načrtovanega v sprejetem proračunu in znaša 1,2 % BDP.

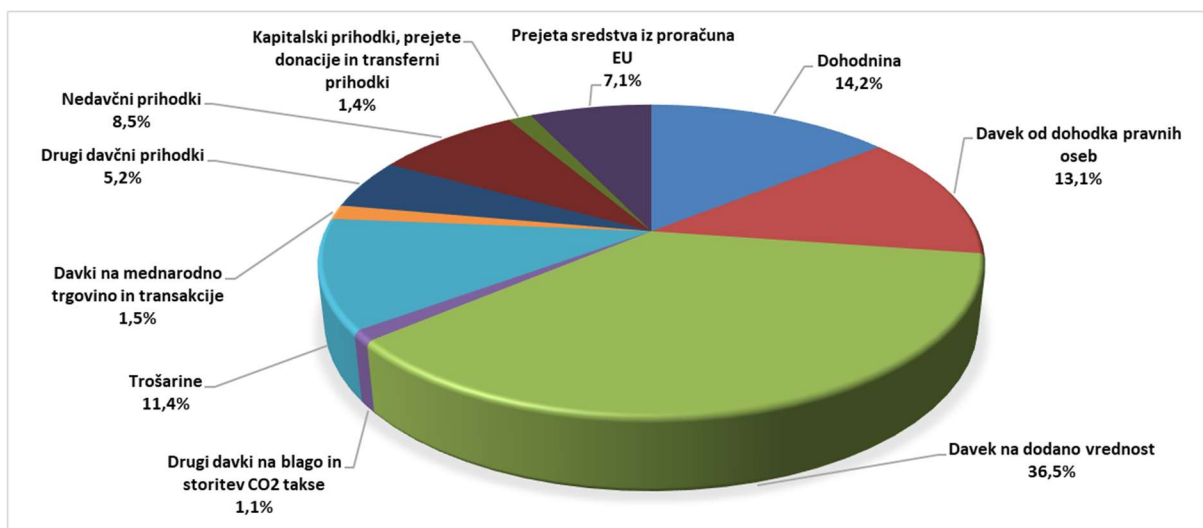
A1) PRIHODKI PRORAČUNA

V letu 2024 je bilo skupaj realizirano 14.602,5 mio EUR prihodkov, od tega:

- 12.127,2 mio EUR davčnih prihodkov,
- 1.237,9 mio EUR nedavčnih prihodkov,
- 197,9 mio EUR kapitalskih prihodkov, prejetih donacij in transfernih prihodkov ter
- 1.039,4 mio EUR sredstev iz proračuna EU in drugih držav.

⁶ Uradni list RS, št. 131/23, 81/24 in 109/24.

Slika 2: Deleži najpomembnejših kategorij prihodkov državnega proračuna v letu 2024

Vir: Ministrstvo za finance.

70 DAVČNI PRIHODKI

Leta 2024 je bilo realiziranih 12.127,2 mio EUR davčnih prihodkov, od tega:

- 7.755,7 mio EUR domačih davkov na blago in storitve,
- 4.012,5 mio EUR davkov na dohodek in dobiček,
- 216,7 mio EUR davkov na mednarodno trgovino in transakcije,
- 107,0 mio EUR prispevkov za socialno varnost,
- 32,0 mio EUR davkov na plačilno listo in delovno silo,
- 3,4 mio EUR davkov na premoženje.

700 DAVKI NA DOHODEK IN DOBIČEK

7000 Dohodnina

V sprejetem proračunu je bilo z naslova dohodnine, ki pripada državnemu proračunu, predvidenih 1.896 mio EUR prihodkov, realiziranih pa je bilo 2.076,7 mio EUR, kar pomeni 9,5 % višjo realizacijo oz. 180,6 mio EUR več prihodkov iz tega naslova. Akontacija dohodnine od dohodka iz zaposlitve predstavlja največji delež v celotni dohodnini in je v največji meri odvisna od gibanja mase plač. Ta je bila v letu 2024 višja za 76,2 mio EUR od načrtovane v sprejetem proračunu in predstavlja tudi glavni razlog za tolikšno odstopanje od napovedi. Rast teh prihodkov je odsev višje rasti mase plač tako v javnem kot zasebnem sektorju, katero je poganjala nizka brezposelnost, uskladitev minimalne plače in posledičen pritisk na rast plač. Prav tako je bila zaradi ugodnega poročila in višjih akontacij, višja akontacija dohodnine od dejavnosti. Ta je bila od napovedi v sprejetem proračunu 2024 višja za 66,8 mio EUR.

7001 Davek od dohodkov pravnih oseb

Do konca leta 2024 je bilo v državni proračun z naslova davka od dohodka pravnih oseb vplačanih 1.908,2 mio EUR, kar je za 424,1 mio EUR oz. 28,6 % več, kot je bila ocena ob pripravi proračuna 2024. Tolikšna rast je posledica visokega neto poročila, ki je odsev veliko boljšega poslovanja podjetij v letu 2023, predvsem bančnega sektorja ter začasnega zvišanja stopnje davka od dohodkov pravnih

oseb z 19 % na 22 % v Zakonu o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev (ZORZFS),⁷ (sprejet po tem, ko je bil sprejet proračun).

7002 Drugi davki na dohodek in dobiček

Med druge davke na dohodek in dobiček spadata davek od dohodka iz finančnih instrumentov, ki ga oseba prejme za tuj račun, ter davek na dobiček zaradi spremembe namembnosti zemljišč. V letu 2024 so bili prihodki z naslova drugih davkov na dohodek in dobiček realizirani v višini 27,6 mio EUR in so bili za 11 mio EUR višji od napovedanih v sprejetem proračunu. Gre za prihodke z naslova davčnega odtegljaja nematerializiranih finančnih instrumentov, kjer oseba za svoj ali tuj račun prejme dohodek. Tolikšno odstopanje je posledica visokih dobičkov bančnega sektorja.

701 PRISPEVKI ZA SOCIALNO VARNOST

V letu 2024 je bilo z naslova prispevkov za socialno varnost realiziranih 107 mio EUR prihodkov, kar je 0,5 mio EUR manj, kot je bilo načrtovano v sprejetem proračunu. Rast v primerjavi z lanskim letom je bila v večji meri odsev višje rasti mase plač tako v javnem kot zasebnem sektorju.

702 DAVKI NA PLAČILNO LISTO IN DELOVNO SILO

Prihodki z naslova posebnega davka na določene prejemke so bili letu 2024 realizirani v višini 32 mio EUR in so za 3 mio EUR višji od načrtovanih prihodkov v sprejetem proračunu. Odstopanje je posledica višjih vrednosti avtorskih pogodb, posameznih bruto izplačil in nagrad.

703 DAVKI NA PREMOŽENJE

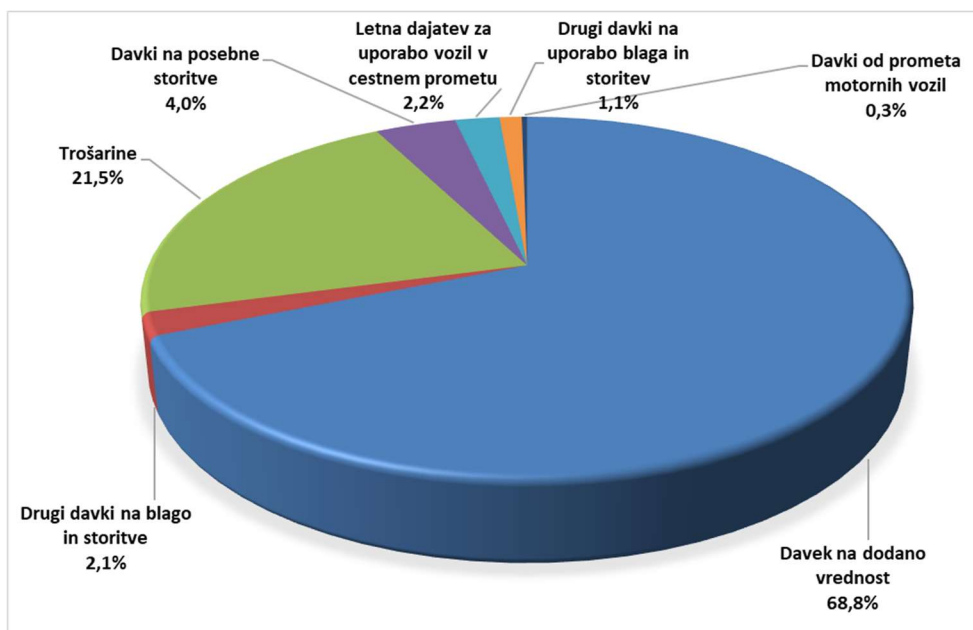
V to kategorijo prihodkov spadajo prihodki z naslova davka od nepremičnin, davka od premičnin, davka na promet nepremičnin in na finančno premoženje, ki so se v letu 2024 realizirali v višini 3,4 mio EUR ter so bili za 2,3 mio EUR višji od tistih v sprejetem proračunu.

704 DOMAČI DAVKI NA BLAGO IN STORITVE

Domači davki na blago in storitve predstavljajo vrednostno največjo kategorijo v skupnih prihodkih državnega proračuna. V letu 2024 predstavljajo 53,1 % vseh prihodkov državnega proračuna.

V sprejetem proračunu je bilo predvidenih 7.657,5 mio EUR prihodkov z naslova domačih davkov na blago in storitve, realiziranih pa je bilo 7.755,7 mio EUR, kar je 1,3 % ali 98,2 mio EUR več, kot je bilo načrtovano.

⁷ Uradni list RS, št. 131/23, 81/24 in 109/24.

Slika 3: Struktura domačih davkov na blago in storitve v letu 2024

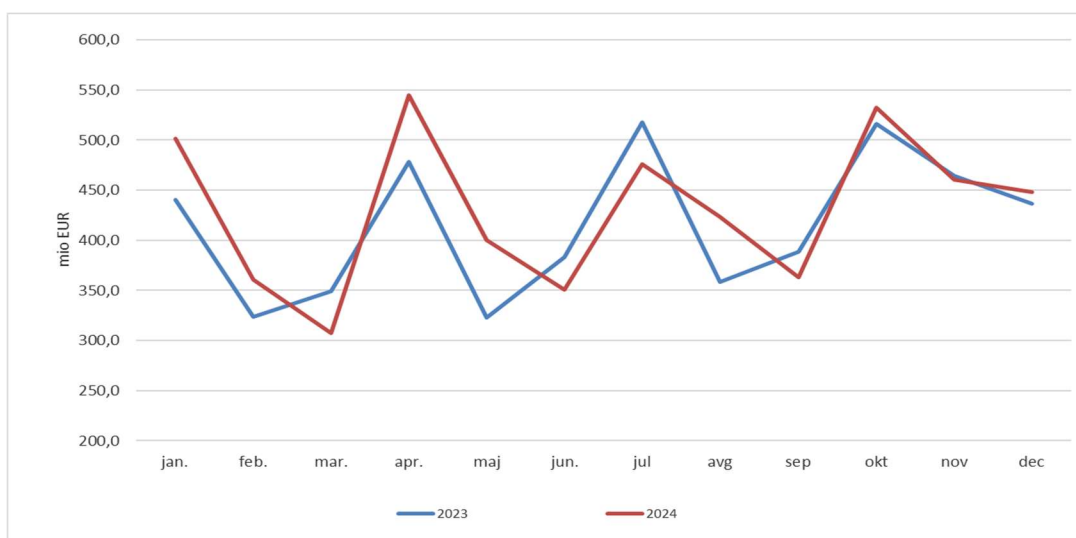
Vir: Ministrstvo za finance.

7040 Davek na dodano vrednost

Realizacija prihodkov z naslova davka na dodano vrednost (DDV) v letu 2024 znaša 5.336,4 mio EUR, kar je 38,5 mio EUR oz. 0,7 % manj od načrtovanega v sprejetem proračunu. V primerjavi z letom 2023 smo pobrali 3,7 % več prihodkov iz tega naslova.

DDV ločimo na: davek na dodano vrednost po obračunu, davek na dodano vrednost od uvoženega blaga ter zamudne obresti. Ključni dejavniki rasti prihodkov z naslova DDV predstavljata domača potrošnja in uvoz.

Davek na dodano vrednost po obračunu je v letu 2024 znašal 5.168,8 mio EUR, ter je bil nižji od napovedi v sprejetem proračunu za 32,2 mio EUR.

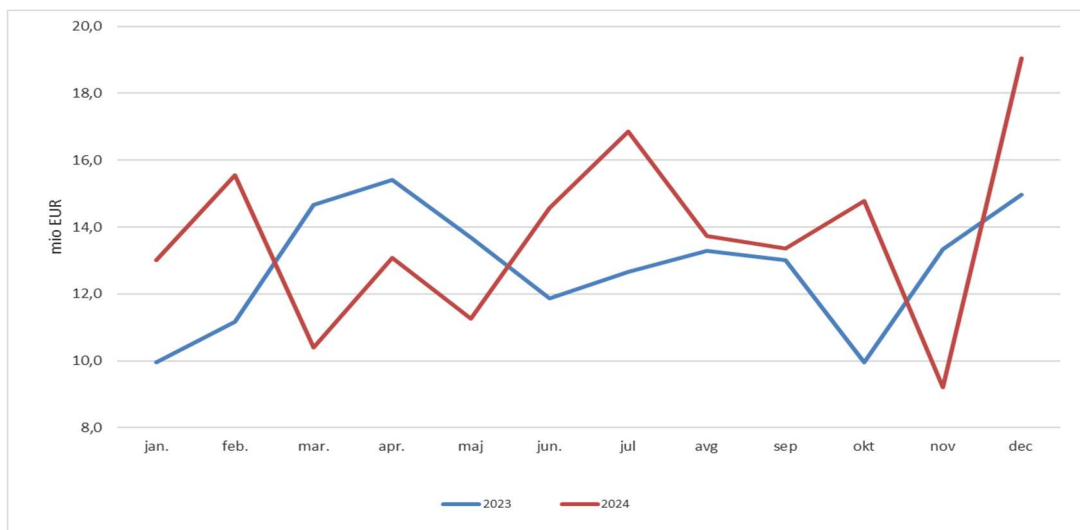
Slika 4: DDV po obračunu po mesecih za leti 2023 in 2024

Vir: Ministrstvo za finance.

Davek na dodano vrednost od uvoženega blaga je v letu 2024 znašal 164,9 mio EUR, ter je bil nižji od

napovedi v sprejetem proračunu za 5,2 % ali 9 mio EUR, medtem ko je bil višji od tistega v letu 2023 za 10,9 mio EUR oz. za 7,1 %.

Slika 5: DDV od uvoza (neto) po mesecih za leti 2023 in 2024

Vir: Ministrstvo za finance.

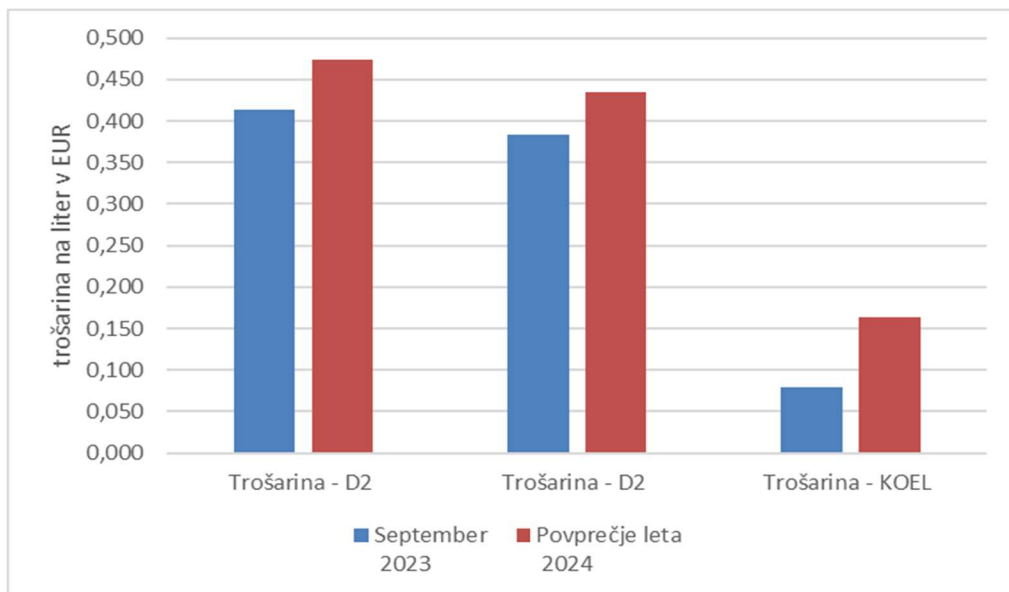
Ob pripravi proračuna 2024 je Urad RS za makroekonomske analize in razvoj (v nadaljnjem besedilu: UMAR) napovedoval 8,5 % rast zasebne potrošnje, medtem ko jo je v zadnji napovedi leta 2024 znižal na 3,8 %.

7041 Drugi davki na blago in storitve

Skupina drugi davki na blago in storitve vključuje okoljsko dajatev za onesnaževanje zraka z ogljikovim dioksidom od tekočih, plinastih in trdih goriv ter od gorljivih organskih snovi. Leta 2024 je bilo v državni proračun vplačanih 160,2 mio EUR prihodkov z naslova taks za obremenjevanje zraka z emisijo ogljikovega dioksida, kar je za 22,1 mio EUR ali 16 % več od načrtovanih v sprejetem proračunu. Tolikšna rast in odstopanje sta posledica dviga višine okoljske dajatve za onesnaževanje zraka z emisijo CO₂ za enoto obremenitve, in sicer s 17,3 EUR na 30,85 EUR, v drugi polovici leta 2024.

7042 Trošarine

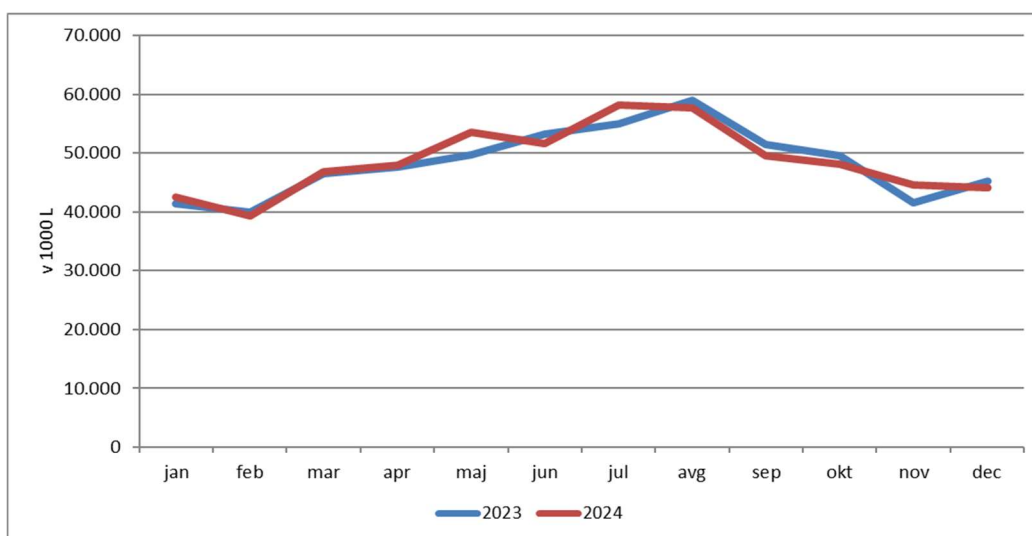
Leta 2024 je bilo realiziranih 1.668,1 mio EUR prihodkov z naslova trošarin, kar je 6,9 % oz. 107,4 mio EUR več od napovedi v sprejetem proračunu, ter za 9 mio EUR ali 0,5 % več, kot je bilo realizirano v letu 2023.

Slika 6: Trošarine ob pripravi proračuna (september 2023) in povprečne trošarine v letu 2024

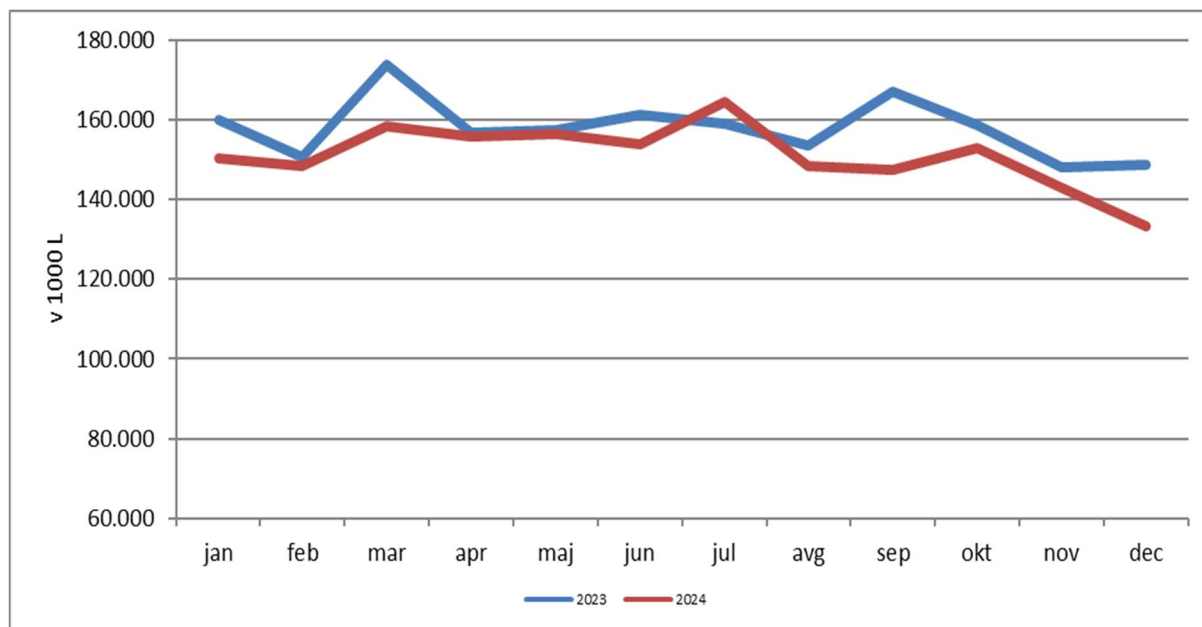
Vir: Ministrstvo za finance.

Trošarine od energentov in električne energije

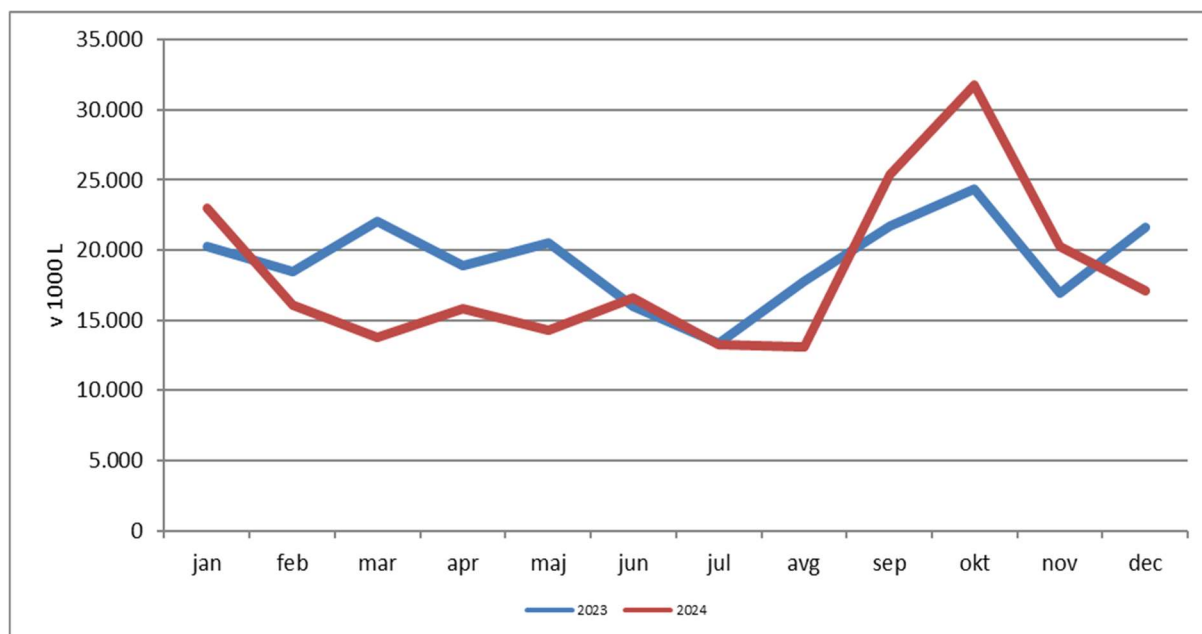
Realizacija trošarin od mineralnih olj, plina in električne energije je v letu 2024 znašala 1.060,3 mio EUR, kar je za 129,5 mio EUR (oz. 13,9 %) več od predvidenega v sprejetem proračunu. Tolikšno odstopanje se izključno nanaša na bistveno višje vrednosti trošarin na pogonska goriva od tistih, ki so bile v veljavi ob sprejetju proračuna za leto 2024, saj so bile količine prodanih goriv v povprečju nižje od lanskih.

Slika 7: Količine prodanega bencina v letih 2023-2024

Vir: Ministrstvo za finance.

Slika 8: Količine prodanega dizla v letih 2023-2024

Vir: Ministrstvo za finance.

Slika 2: Količine prodanega kurilnega olja v letih 2023-2024

Vir: Ministrstvo za finance.

Trošarine od alkohola in alkoholnih pijač

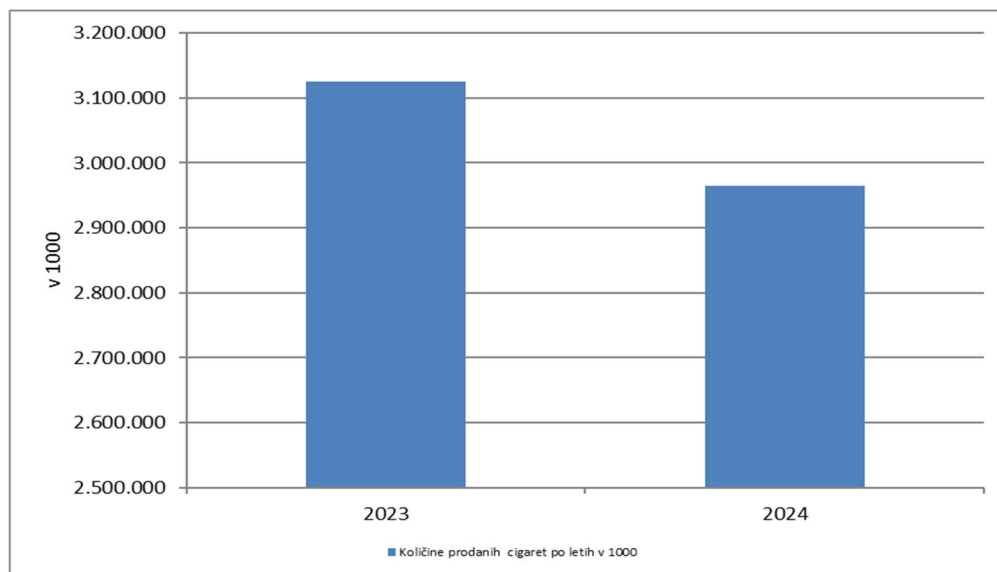
Trošarine od alkohola in alkoholnih pijač so v letu 2024 znašale 124,1 mio EUR, kar je 3,6 mio EUR manj od napovedi v sprejetem proračunu. Inflacijski pritiski in rast cen v gostinstvu so negativno vplivali na porabo alkoholnih pijač.

Trošarine od tobačnih izdelkov

Prihodki z naslova trošarin od tobačnih izdelkov so bili v letu 2024 realizirani v višini 483,7 mio EUR in so bili za 18,5 mio EUR nižji od načrtovanih v sprejetem proračunu. Nedoseganje plana v sprejetem

proračunu je povzročil 5,1 % padec prodanih količin tobačnih izdelkov na kar je vplival tudi dvig trošarin na tobačne izdelke v letu 2024.

Slika 10: Gibanje količin prodanih cigaret

Vir: Ministrstvo za finance.

7044 Davki na posebne storitve

V letu 2024 je bilo z naslova davkov na posebne storitve v državni proračun vplačanih skupaj 312,4 mio EUR, kar je za 11,2 mio EUR oz. za 3,7 % več, kot je bilo predvideno v sprejetem proračunu. Z naslova davka od posebnih in klasičnih iger na srečo je bilo v državni proračun vplačanih 54,4 mio EUR, kar je 2 % manj kot je bilo napovedano. Davka na finančne storitve je bilo vplačanega 80,1 mio EUR ali 5,7 % več kot je bilo predvideno v sprejetem proračunu, realizacija prihodkov z naslova davka od prometa zavarovalnih poslov je znašala 152,4 mio EUR (4,5 % več od napovedi iz sprejetega proračuna). Davka od srečk je bilo za 5,7 % več od napovedi.

7046 Letna dajatev za uporabo vozil v cestnem prometu

Dajatev za uporabo vozil v cestnem prometu vplačujejo lastniki motornih vozil ob vsaki obvezni registraciji vozil. Iz tega naslova je bilo v letu 2024 v državni proračun vplačanih 172,5 mio EUR, kar je 2,5 % manj, kot je bilo načrtovano v sprejetem proračunu.

7047 Drugi davki na uporabo blaga in opravljanje storitev

V državni proračun je bilo v letu 2024 skupaj vplačanih 85,7 mio EUR davkov iz tega naslova, kar je za 0,4 mio EUR oz. 0,5 % več od načrtovanega. Med drugimi davki na uporabo blaga in storitev največji delež v letu 2024 predstavljajo vodna povračila. Teh je bilo v letu 2024 realiziranih 31,7 mio EUR, kar je za 0,7 mio EUR manj, kot je bilo načrtovano v sprejetem proračunu.

7048 Davki od prometa motornih vozil

Realizacija prihodkov z naslova davka od prometa motornih vozil je v letu 2024 znašala 20,5 mio EUR in je za 0,1 mio EUR oz. 0,3 % nižja od načrtovanih prihodkov iz tega naslova v sprejetem proračunu.

705 DAVKI NA MEDNARODNO TRGOVINO IN TRANSAKCIJE

V letu 2024 je bilo realiziranih 216,7 mio EUR prihodkov z naslova davkov na mednarodno trgovino, kar je za 0,6 mio EUR oz. 0,3 % več, kot je bilo predvideno v sprejetem proračunu.

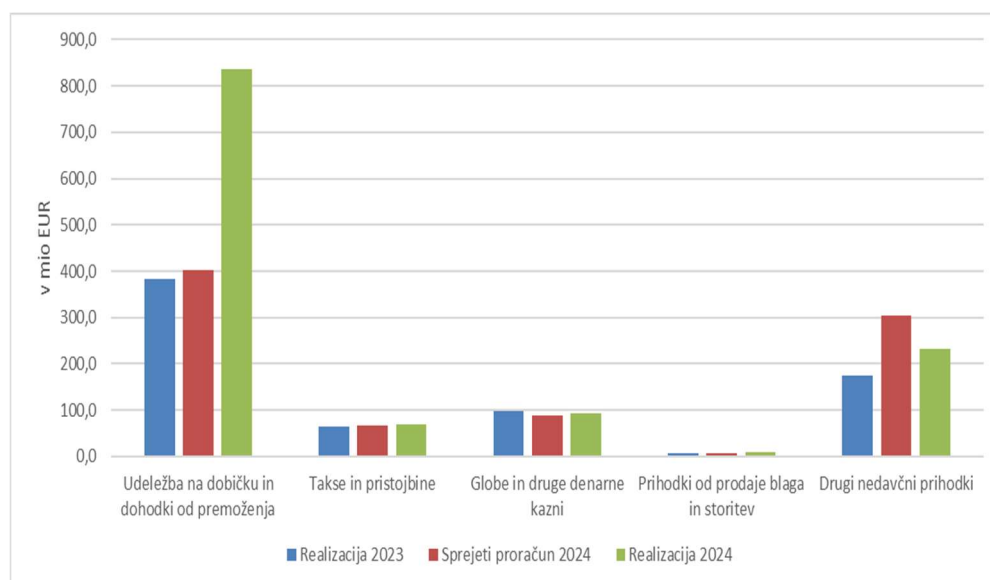
706 DRUGI DAVKI

V skupino drugi davki sodijo poznejša vplačila plačanih ali ukinjenih davkov, izterjava neplačanih davkov iz preteklih let ter nerazporejeni davki in prispevki. V letu 2024 beležimo le 20 EUR nerazporejenih davkov in prispevkov.

71 NEDAVČNI PRIHODKI

V sprejetem proračunu je bil predviden skupen znesek nedavčnih prihodkov v višini 868,9 mio EUR, realiziranih pa je bilo 1.237,9 mio EUR prihodkov oz. za 369 mio EUR ali 42,5 % več, kot je bilo predvideno.

Slika 3: Nedavčni prihodki v letih 2023 – 2024

Vir: Ministrstvo za finance.

710 UDELEŽBA NA DOBIČKU IN DOHODKI OD PREMOŽENJA

V letu 2024 je bilo realiziranih 836,5 mio EUR prihodkov iz tega naslova, kar je za 434,9 mio EUR (108,3%) več od predvidenih v sprejetem proračunu.

7100 Prihodki od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki

V sprejetem proračunu je bilo načrtovanih 138,4 mio EUR prihodkov od udeležbe na dobičku in dividend ter presežkov prihodkov nad odhodki nefinančnih in finančnih družb, ki so v pretežni lasti države. Država je ob koncu obravnavanega leta od udeležbe na dobičku, dividend ter presežka prihodkov nad odhodki prejela 489,3 mio EUR, kar je za 350,8 mio EUR (oz. 253,4 %) več od predvidenega zneska. Rast pripisujemo višjim vplačilom dividend od napovedanih v sprejetem proračunu 2024 s strani SDH. Prav tako je SDH, d. d., bilančni dobiček v višini 78,9 mio EUR, nakazal v proračun Republike Slovenije kot namenski prihodek namenskega proračunskega sklada iz 127. člena Zakona o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev. Dodatno smo od GEN in HSE prejeli 250 mio EUR dividend, ki ob sprejetju proračuna 2024 niso bile predvidene.

7102 Prihodki od obresti

Prihodki od obresti so v letu 2024 znašali 205,5 mio EUR in so višji od napovedi v sprejetem proračunu za 87,8 mio EUR. Največ prihodkov iz tega naslova smo v višini 150,2 mio EUR prejeli za stanja denarnih sredstev na vpogled. Ob sprejetju proračuna smo izhajali iz samostojnih in konservativnih napovedi Direktorata za zakladništvo. Višja realizacija od napovedi je posledica višjega stanja na računih ter sprememb obrestih mer na trgu.

7103 Prihodki od premoženja

Leta 2024 je bilo z naslova prihodkov od premoženja (najemnin, podeljenih koncesij) skupaj vplačano v proračun države 141,7 mio EUR prihodkov, kar je za 3,8 mio EUR ali 2,6 % manj, kot je bilo načrtovano v sprejetem proračunu.

Največji delež med prihodki od premoženja predstavljajo prihodki z naslova koncesijskih dajatev za občasna in začasna dela študentov in dijakov v višini 31,5 mio EUR, sledijo prihodki z naslova koncesijskih dajatev od posebnih iger na srečo v višini 22 mio EUR, zatem prihodki od nadomestil za upravljanje državnih gozdov v višini 18 mio EUR ter prihodki od nadomestila za dodelitev služnostne pravice in ustanovitev stavbne pravice v višini 16 mio EUR.

711 TAKSE IN PRISTOJBINE

Prihodki z naslova taks in pristojbin so bili leta 2024 realizirani v višini 68,6 mio EUR, kar je za 1,6 mio EUR oz. 2,3 % več, kot v sprejetem proračunu. Zavezanci za poravnavo sodnih postopkov so vplačali 31,7 mio EUR, zavezanci za plačilo upravnih taks in pristojbin v upravnih postopkih pa 36,9 mio EUR.

712 GLOBE IN DRUGE DENARNE KAZNI

V proračun se stekajo tudi globe in druge denarne kazni za prekrške, prestopke in kazniva dejanja, ki jih vplačujejo udeleženci v prometu, upravni izvršbi, gospodarskih postopkih ipd.

Z naslova glob in drugih denarnih kazni je bilo leta 2024 v državni proračun vplačanih 92,7 mio EUR prihodkov, kar je za 4,3 mio EUR oz. za 4,9 % več, kot je bilo načrtovano v sprejetem proračunu.

713 PRIHODKI OD PRODAJE BLAGA IN STORITEV

Neposredni uporabniki državnega proračuna, ki opravljajo lastno dejavnost, vplačujejo v proračun presežek prihodkov nad odhodki od prodaje blaga in storitev na trgu. V letu 2024 so vplačali 8,3 mio EUR presežkov, kar je za 1 mio EUR več, kot je bilo načrtovano v sprejetem proračunu.

714 DRUGI NEDAVČNI PRIHODKI

V sprejetem proračunu je bilo načrtovanih 304,6 mio EUR drugih nedavčnih prihodkov, njihova realizacija pa je bila za 23,9 % ali 72,7 mio EUR nižja in je znašala 231,8 mio EUR. Nižja realizacija je posledica ukinitve obveznega solidarnostnega prispevka, kot enega od virov sredstev za pomoč po poplavih, ki naj bi v proračun prinesel 160 mio EUR.

Drugi nedavčni prihodki vsebujejo tudi vračilo 79,7 mio EUR neupravičeno prejetih sredstev po Zakonu o pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize⁸ (ZPGOPEK), ki je upravičencem omogočal subvencioniranje povišanih stroškov za energente v letu 2023, s strani agencije SPIRIT.

⁸ Uradni list RS, št. 163/22, 15/23 in 38/24.

72 KAPITALSKI PRIHODKI

Za leto 2024 je bila načrtovana prodaja stvarnega premoženja v višini 193,3 mio EUR, dejansko pa je bilo prodanih za 143,5 mio EUR osnovnih sredstev ter zemljišč in drugih neopredmetenih sredstev, kar je 49,7 mio EUR manj, kot je bilo načrtovano. Večino razlike med oceno v sprejetem proračunu in končno realizacijo pripisujemo nižjim prihodkom od prodaje premoženjskih pravic in drugih neopredmetenih sredstev. Izpad prihodkov iz tega naslova je povzročila nižja cena kuponov CO² na finančnih trgih od tistih ob sprejetju proračuna.

73 PREJETE DONACIJE

V letu 2024 smo prejeli 29,5 mio EUR nepovratnih sredstev domačih in tujih donatorjev, kar je za 0,5 mio EUR več, kot je bilo načrtovano v sprejetem proračunu. Tuje nevladne organizacije in fundacije ter tuje vlade in vladne institucije so nakazale 2,4 mio EUR donacij, domači donatorji pa so prispevali 27,1 mio EUR.

74 TRANSFERNI PRIHODKI

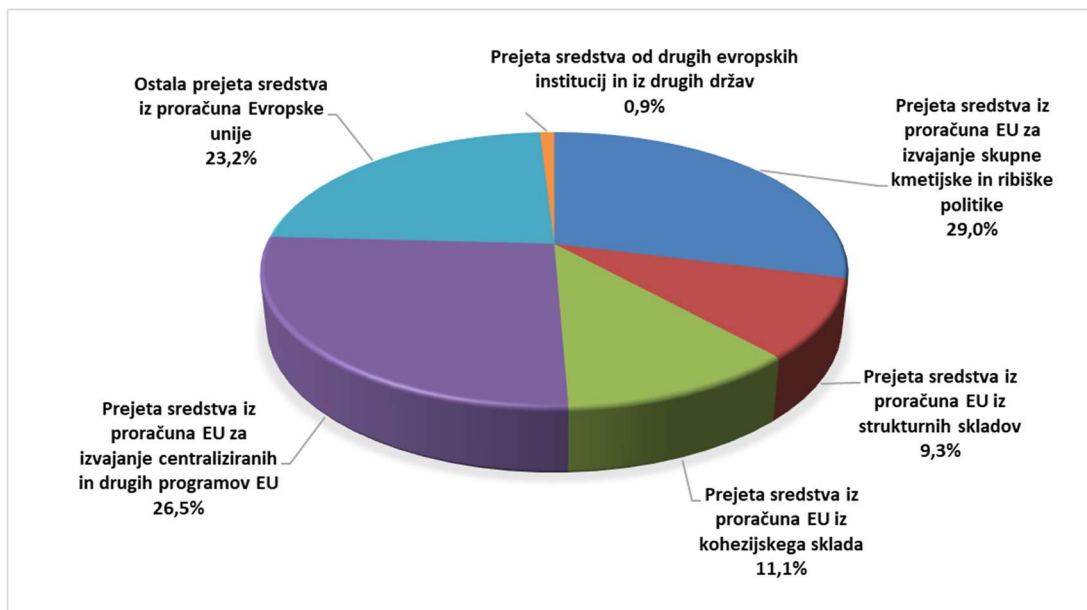
Iz drugih javnofinančnih institucij smo v državni proračun prejeli 24,9 mio EUR, kar je 18 mio EUR manj, kot smo predvideli v sprejetem proračunu. Večina prihodkov temelji na vplačilih Javnega sklada NEK, ki je v letu 2024 v proračun RS vplačal 23,8 mio EUR. Gre za sredstva, ki so skladna z 8. členom Uredbe o načinu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki⁹. Ker se je zaradi tožbe, začetek gradnje odlagališča NSRAO zamaknil, je posledično javni sklad nakazal manj sredstev.

78 PREJETA SREDSTVA IZ EVROPSKE UNIJE IN IZ DRUGIH DRŽAV

V sprejetem proračunu je bilo načrtovanih 1.464,3 mio EUR prihodkov iz EU. Prihodki vključujejo prejeta sredstva EU za izvajanje skupne kmetijske in ribiške politike, prejeta sredstva Strukturnih skladov in Kohezijskega sklada EU, prejeta sredstva za izvajanje centraliziranih in drugih programov EU, ostala prejeta sredstva iz proračuna EU ter prejeta sredstva od drugih evropskih institucij in iz drugih držav. Realiziranih je bilo 1.039,4 mio EUR prihodkov iz proračuna EU, kar pomeni 71 % realizacijo.

⁹ Uradni list RS, št. 8/22 in 19/24.

Slika 12: Struktura vseh prejetih sredstev iz proračuna EU (v mio EUR in deležu realizacije)

Vir: Ministrstvo za finance.

781 PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU ZA IZVAJANJE SKUPNE KMETIJSKE IN RIBIŠKE POLITIKE

V sprejetem proračunu je bilo z naslova ukrepov skupne kmetijske in ribiške politike načrtovano 368 mio EUR prihodkov, realizirano pa 301,3 mio EUR oz. 81,9 % od načrtovanega.

Slika 13: Struktura prejetih sredstev EU za izvajanje skupne kmetijske in ribiške politike (v % realizacije)

Vir: Ministrstvo za finance.

Prejeta sredstva EU za neposredna plačila v kmetijstvu so bila v sprejetem proračunu načrtovana v višini 131,6 mio EUR, realizirana pa so bila v višini 127,9 mio EUR oz. za 2,8 % manj kot je bilo načrtovano. Vračila iz proračuna EU se nanašajo na izplačilo podpor za sheme neposrednih plačil, za katere so upravičenci zbirne vloge oddali v letu 2023.

Prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje programa razvoja podeželja so bila v sprejetem proračunu načrtovana v višini 233,2 mio EUR, realizirana pa v višini 151,9 mio EUR oz. 34,8 % manj od načrtovanega. Vračila se nanašajo na izplačila za ukrepe programa razvoja podeželja 2014–2020 in iz naslova ukrepov skupnega strateškega načrta Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) 2023 – 2027.

Ostala prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje skupne kmetijske politike so bila v sprejetem proračunu načrtovana v višini 1,4 mio EUR. Prejeta sredstva EU iz tega naslova so bila dejansko realizirana v višini 17 mio EUR oz. 15,6 mio EUR več kot je bilo načrtovano. Največji delež vračil se nanaša na ostala prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje skupne kmetijske politike v višini 15,6 mio EUR.

Prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje skupne ribiške politike so bila v sprejetem proračunu načrtovana v višini 1,8 mio EUR. Od tega je bilo realizirano 4,4 mio EUR, kar je 2,5 mio EUR več od načrtovanega. Sredstva EU so bila povrnjena za zaključene in izplačane aktivnosti v okviru Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020.

782 PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU IZ STRUKTURNIH SKLADOV

V sprejetem proračunu je bilo z naslova prihodkov iz Strukturnih skladov EU načrtovanih 298,2 mio EUR, realiziranih pa je bilo 96,5 mio EUR oz. 32,4 % načrtovanega.

V okviru Strukturnih skladov največji delež predstavljajo sredstva Evropskega sklada za regionalni razvoj (ERDF). Prihodki iz tega naslova so bili s sprejetim proračunom načrtovani v višini 198,3 mio EUR, dejanski priliv pa je znašal 67,6 mio EUR, kar je 34,1 % načrtovanega. Priliv iz Evropskega socialnega sklada (ESF) se prav tako ni realiziral v skladu s pričakovanji. Načrtovani so bili v višini 99,9 mio EUR, a so ob koncu leta dosegli le 20,1 % realizacijo. Prihodki so bili realizirani v skladu s tekočimi izdatki, izvršenimi na podlagi upravičenih zahtevkov za zaključene aktivnosti, in sicer v višini 20,1 mio EUR. Sredstva omenjenih strukturnih skladov so namenjena predvsem krepitvi raziskav, tehnološkega razvoja in inovacij, spodbudam podjetništva in razvoju poslovnih modelov za MSP, spodbudam zaposlovanju in mobilnosti delovne sile, socialnega vključevanja ter izboljšanju zaposljivosti, izobraževanja in vseživljenjskega učenja. Začetek izvajanja programskega obdobja Evropske kohezijske politike (EKP) 2021-2027 časovno sovпада z obdobjem zaključevanja programskega obdobja EKP 2014-2020, saj je bilo potrebno do konca leta 2023 z evropskimi sredstvi zaključiti vse projekte. Večina projektov je bila v času avgustovskih poplav v zaključni fazi, le-te so imele velik vpliv na zaključek številnih projektov, zlasti infrastrukturnih. V kolikor se ti projekti ne bi zaključili, bi morala Slovenija Evropski komisiji povrniti celotno vrednost teh projektov. Zato so bili naporu resornih ministrstev usmerjeni v sanacijo projektov za pomoč in obnovo po poplavah in v njihovo zaključevanje, s čimer se je zagotovilo črpanje 400 mio EUR sredstev EKP 2014-2020.

Prejeta sredstva iz proračuna EU z naslova Sklada za evropsko pomoč najbolj ogroženim so bila realizirana v višini 8,9 mio EUR. Sredstva sklada se v Sloveniji namenja predvsem za financiranje nujenja materialne pomoči v obliki hrane ter za izvajanje aktivnosti socialnega vključevanja, do česar so upravičeni najbolj ogroženi prebivalci.

783 PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU IZ KOHEZIJSKEGA SKLADA

Za leto 2024 je bilo v sprejetem proračunu predvidenih 100,9 mio EUR prihodkov iz Kohezijskega sklada EU. Dejanska prejeta sredstva EU iz tega naslova predstavljajo 114,3 % načrtovanih, in so bila realizirana v višini 115,2 mio EUR. Za obdobje 2014-2020 smo prejeli 100,4 mio EUR, medtem ko smo za izvajanje nove finančne perspektive za obdobje 2021-2027 prejeli le 14,4 mio EUR. Začetek izvajanja programskega obdobja Evropske kohezijske politike (EKP) 2021-2027 časovno sovпада z obdobjem zaključevanja programskega obdobja EKP 2014-2020, saj je bilo potrebno do konca leta 2023 z evropskimi sredstvi zaključiti vse projekte. Večina projektov je bila v času avgustovskih poplav v zaključni fazi, le-te so imele velik vpliv na zaključek številnih projektov, zlasti infrastrukturnih. V kolikor se ti projekti ne bi zaključili, bi morala Slovenija Evropski komisiji povrniti celotno vrednost teh projektov. Zato so bili naporji resornih ministrstev usmerjeni v sanacijo projektov za pomoč in obnovo po poplavih in v njihovo zaključevanje, s čimer se je zagotovilo črpanje 400 mio EUR sredstev EKP 2014-2020.

Prejeta sredstva Kohezijskega sklada z naslova Operativnega programa za izvajanje EKP 2021–2027 se namenja predvsem področju izgradnje okoljske in prometne infrastrukture ter področju trajnostne rabe energije. V letu 2024 je bilo tako največ sredstev kohezijskega sklada namenjenih razvoju železniškega sistema in projektom izgradnje ustrezne infrastrukture za zagotavljanje trajne, varne in kakovostne oskrbe prebivalstva s pitno vodo ter za odvajanje in čiščenje odpadne vode.

784 PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EU ZA IZVAJANJE CENTRALIZIRANIH IN DRUGIH PROGRAMOV EU

Prejeta sredstva iz proračuna EU za izvajanje centraliziranih in drugih programov EU so bila s sprejetim proračunom načrtovana v višini 323,4 mio EUR. Dejansko prejeta sredstva EU iz tega naslova so bila v višini 275,4 mio EUR, kar je 85,1 % načrtovanega.

Skupina prihodkov vključuje prejeta sredstva EU za izvajanje projektov in programov, ki se izvajajo centralizirano preko razpisov Evropske komisije in sredstva programov, ki se izvajajo decentralizirano (skladi na področju varnosti, zunanjih mej, migracij in azila). V povezavi z EU proračunom se v navedeno podskupino kontov tako evidentirajo prihodki iz programov EU proračuna, ki niso del največjih EU politik (skupne kmetijske in ribiške ter kohezijske politike).

V letu 2024 največji delež predstavljajo prejeta sredstva iz Solidarnostnega sklada Evropske unije¹⁰, do katerih je bila Slovenija upravičena za sanacijo in poplavno obnovo.

Poleg tega je Slovenija prejela še 3,9 mio EUR z naslova Sklada za notranjo varnost (ISF) za obdobje 2014-2020 ter 3 mio EUR za obdobje 2021-2027. Iz sklada ISF se podpirajo ukrepi s področja upravljanja zunanjih meja, izvajanja skupne vizumske politike, policijskega sodelovanja, preprečevanja kriminala in boja proti težjim oblikam čezmejnega kriminala ter kriznega upravljanja in varovanja kritične infrastrukture Evropske unije.

¹⁰ Solidarnostni sklad je glavni instrument EU za podporo okrevanju po naravnih nesrečah in izraz solidarnosti EU

786 OSTALA PREJETA SREDSTVA IZ PRORAČUNA EVROPSKE UNIJE

Ostala prejeta sredstva iz proračuna EU zajemajo prejeta sredstva za povračilo potnih stroškov na sestankih sveta EU, prejete obresti od ostalih prejetih sredstev iz proračuna EU ter ostala prejeta sredstva, ki so bila v letu 2024 realizirana v višini 241,3 mio EUR. Skupina prihodkov vključuje tudi prejeta sredstva EU z naslova nacionalnega Načrta za okrevanje in odpornost (NOO). Gre za finančno najobsežnejši mehanizem z naslova evropskega svežnja za okrevanje in odpornost »Next Generation EU«, v okviru katerega bodo Sloveniji na voljo tudi sredstva pobude React-EU, Sklada za pravični prehod in Razvoja podeželja.

Slovenija je v NOO opredelila razvojna področja s pripadajočimi reformami in naložbami (pri vsakem ukrepu so opredeljeni tudi mejniki in cilji), ki bodo prispevale k blaženju negativnih gospodarskih in socialnih učinkov epidemije COVID-19 ter pripravile državo na izzive, ki jih predstavljata zeleni in digitalni prehod. Iz navedenega naslova je bilo prejetih 240,9 mio EUR nepovratnih sredstev.

787 PREJETA SREDSTVA OD DRUGIH EVROPSKIH INSTITUCIJ IN IZ DRUGIH DRŽAV

Prejeta sredstva od drugih evropskih institucij so bila v letu 2024 realizirana v višini 9,7 mio EUR. Glavnino prihodkov predstavljajo prejeta sredstva v okviru Norveškega finančnega mehanizma in Finančnega mehanizma Evropskega gospodarskega prostora (EGP) v višini 7,2 mio EUR.

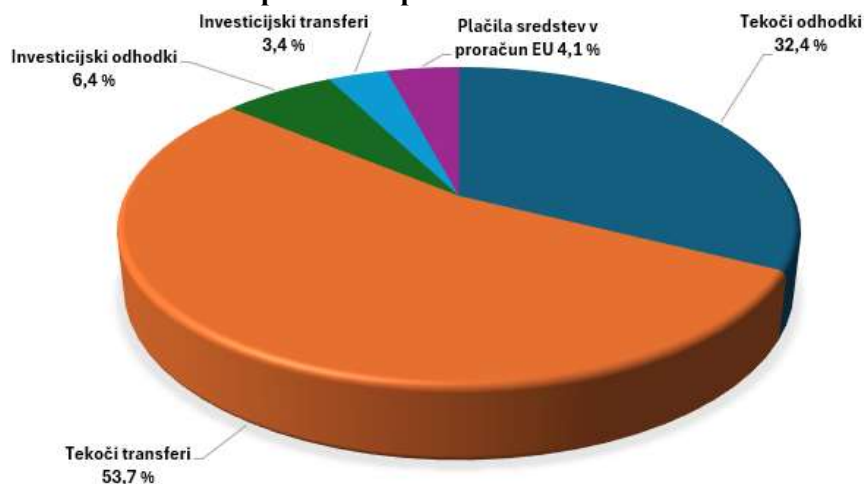
A2) ODHODKI PRORAČUNA

V sprejetem proračunu so bili odhodki načrtovani v višini 16.227,2 mio EUR. Realizirani so bili v višini 15.398,4 mio EUR, kar predstavlja 94,9 % načrtovanih odhodkov.

Največji delež porabe proračunskih odhodkov v Bilanci prihodkov in odhodkov predstavljajo tekoči transferji (53,7 %) in tekoči odhodki (32,4 %). Skupaj sta ti dve ekonomski kategoriji dosegli 86,1 % odhodkov proračuna.

Spodnja slika prikazuje ekonomske namene porabe odhodkov proračuna v letu 2024.

Slika 4: Odhodki proračuna po ekonomskih namelih v letu 2024

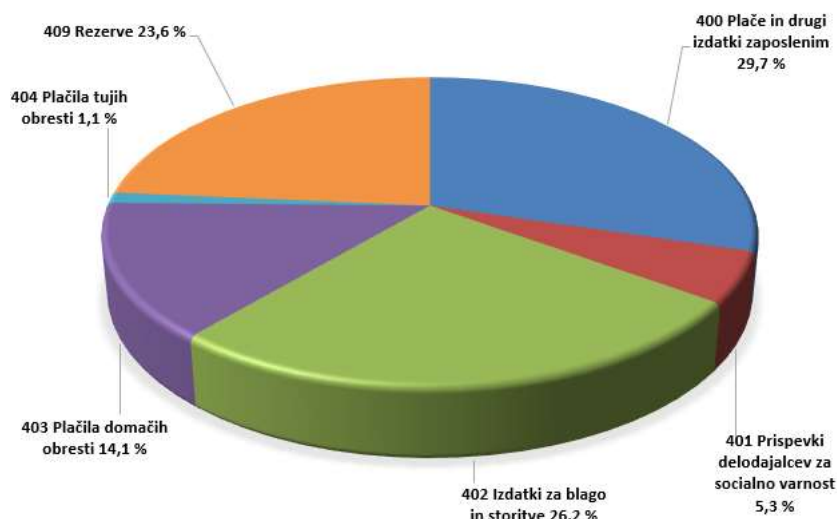
Vir: Ministrstvo za finance.

40 TEKOČI ODHODKI

Tekoči odhodki zajemajo plače in druge izdatke zaposlenim, prispevke delodajalcev za socialno varnost, izdatke za blago in storitve (vključno z odhodki za operativno delovanje državnih organov ter odhodki za vojaške namene in za specialno policijsko opremo), plačila obresti ter sredstva izločena v rezerve.

V sprejetem proračunu je bilo načrtovanih 5.657,7 mio EUR tekočih odhodkov, realiziranih pa je bilo 4.994,5 mio EUR, kar predstavlja 88,3 % realizacijo.

Po programski strukturi je bilo največ odhodkov namenjenih za servisiranje javnega dolga in upravljanje z denarnimi sredstvi (766,8 mio EUR) ter intervencijske programe in obveznosti (700,4 mio EUR).

Slika 15: Struktura realizacije z deleži tekočih odhodkov po ekonomskih namelih

Vir: Ministrstvo za finance.

400 PLAČE IN DRUGI IZDATKI ZAPOSLENIM**401 PRISPEVKI DELODAJALCEV ZA SOCIALNO VARNOST**

V okviru sredstev za stroške dela zaposlenih pri neposrednih proračunskih uporabnikih so vključene pravice porabe in njihova realizacija za plače in druge izdatke zaposlenim ter prispevke delodajalcev za socialno varnost.

Skupna načrtovana sredstva za stroške dela zaposlenih pri neposrednih uporabnikih državnega proračuna znašajo 1.750,7 mio EUR, ob koncu leta pa je ostalo 17,4 mio EUR neporabljenih sredstev, kar predstavlja 1 % veljavnega proračuna za stroške dela.

Preglednica 1: Sredstva za stroške dela po nadskupinah proračunskih uporabnikov v mio EUR

Skupine proračunskih uporabnikov	Sprejeti proračun 2024	Veljavni proračun 2024	Razlika VP 24-SP24	Realizacija 2024	Razlika Real. 24-VP24
	1	2	3 = 2 - 1	4	5 = 4 - 2
Nevladni PU	52,4	51,4	-1,0	50,9	-0,5
Vladni PU	1.487,5	1.512,5	25,1	1.496,1	-16,4
Pravosodni PU	210,8	203,1	-7,8	202,6	-0,5
SKUPAJ	1750,7	1.767,0	16,3	1.749,6	-17,4

Vir: Ministrstvo za finance.

Rast oz. višino sredstev za stroške dela določajo tako dogovori med Vlado RS in sindikati javnega sektorja, predpisi, ki urejajo plače in druge izdatke zaposlenim z naslova delovnega razmerja ter kadrovska politika vlade in posameznih organov. Tako je bila skupna realizacija sredstev za plače in prispevke delodajalcev v letu 2024 v višini 1.749,6 mio EUR, kar je za 88,4 mio EUR oz. za 5,3 % več kot v letu 2023.

Razlogi za višje obveznosti oz. rast mase sredstev v letu 2024 glede na tovrstne izdatke v predhodnem letu so različni in sicer so bile že z januarjem višje plače zaradi napredovanj, saj javni uslužbenci in funkcionarji, ki so napredovali v letu 2023 v višji plačni razred, v naziv ali višji naziv, pridobijo pravico do višje plače iz tega naslova decembra 2023 (izplačilo januarja 2024). Na podlagi podpisanega

Dogovora o uskladitvi vrednosti plačnih razredov plačne lestvice in datumu izplačila regresa za letni dopust v letu 2024 med vlado in sindikati javnega sektorja, je bila določena uskladitev vrednosti plačnih razredov plačne lestvice in sicer v višini 80 odstotkov inflacije v enoletnem obdobju od decembra 2022 do decembra 2023. Po podatkih Statističnega urada ja znašala inflacija 4,2 %, kar pomeni, da se je vrednost plačnih razredov junija zvišala za 3,36 %, kar je vplivalo na višjo realizacijo v drugem polletju 2024.

Izplačila za plače in dodatke zaposlenih pri neposrednih uporabnikih državnega proračuna so bila za 5 % višja kot tovrstna izplačila v letu 2023, prav tako so te višje obveznosti vplivale tudi na rast izdatkov za delovno uspešnost in nadurno delo, saj so ta izplačila vezana na višino osnovnih plač. Na višje število opravljenih ur preko rednega delovnega časa in posledično na višje izdatke pa vpliva tudi pomanjkanje kadrovskih kapacitet.

Predmet navedenega dogovora je tudi regres za letni dopust na podlagi katerega so javni uslužbenci prejeli regres za letni dopust že marca, torej s februarso plačo, in ne šele junija. Višina regresa je bila izplačana v zakonski višini kar znaša 1.253,9 EUR na zaposlenega. V skupni masi izplačil za navedene izdatke pa je evidentirana višja poraba glede na preteklo leto in sicer za 2 mio EUR oz. za dobrih 4,4 %.

Povračila in nadomestila vključujejo sredstva za ločeno življenje, terenske dodatke, povračila stroškov za prevoz na delo in z dela ter regres za malico. Navedeni izdatki so v letu 2024 za 3,8 % višji od izplačil v letu 2023, kar je rezultat usklajevanja regresa za malico in gibanja maloprodajne cene litra neosvinčenega motornega bencina.

Prispevki delodajalcev za socialno varnost so bili realizirani skladno s predpisanimi prispevnimi stopnjami na podlagi veljavne zakonodaje. Višina odhodkov za navedene namene je pri posameznih proračunskih uporabnikih vezana na višino izplačanih bruto plač. Poleg prispevkov za socialno varnost pa se v okviru podskupine kontov 401 evidentirajo tudi sredstva za plačilo premij kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja javnih uslužbencev.

402 IZDATKI ZA BLAGO IN STORITVE

Sredstva, ki so v proračunu predvidena za plačilo dobavljenega blaga in opravljenih storitev neposrednih proračunskih uporabnikov, pokrivajo izdatke za izvedbo različnih programskih nalog. Najobsežnejši sta področji tekočega vzdrževanja in posebni material in storitve.

Za izdatke za blago in storitve je bilo v sprejetem proračunu načrtovanih 1.357,7 mio EUR, kar je 8,5 % vseh odhodkov proračuna. Realizirano je bilo 1.310,2 mio EUR, kar je 96,5% načrtovanih sredstev. Nižja realizacija izhaja iz slabega črpanja evropskih sredstev. V splošnem je bila poraba sredstev za blago in storitve za 12,2 % večja kot v letu 2023.

Za tekoče vzdrževanje je bilo porabljenih 488,5 mio EUR oz. 37,3 % vseh izdatkov za blago in storitve. Največji delež porabljenih sredstev predstavljajo stroški rednega vzdrževanja javnih cest ter železniške infrastrukture. Sledijo sredstva za stroške, povezane z odpravo posledic poplav iz avgusta 2023, po interventnem zakonu in za stroške, povezane z izvajanjem vodnogospodarske javne službe.

Za posebni material in storitve je bilo porabljenih 228,3 mio EUR. Največ sredstev je bilo porabljenih za delovanje Slovenske vojske (nakup streliva, razvojna raziskovalna dejavnost SV, nadomestila in pripravljenost, pogodbene rezerve) in za vodenje železniškega prometa.

Za druge operativne odhodke je bilo porabljenih 208,1 mio EUR, od tega 44 mio EUR za stroške sodnih postopkov in brezplačno pravno pomoč. Glede na sprejeti proračun je bila poraba manjša in je znašala 55,4 % načrtovanih sredstev.

Za pisarniški material in splošni material ter storitve je bilo porabljenih 96 mio EUR. Največ sredstev je bilo porabljenih za namene delovanja Slovenske vojske v RS, v mednarodnih operacijah in misijah

ter za usposabljanje in vaje. Sledijo sredstva za stroške, namenjene vzpostavljanju ustreznih prostorskih in drugih pogojev za delo državnih organov, za kritje stroškov iz naslova mednarodne zaščite in migracij.

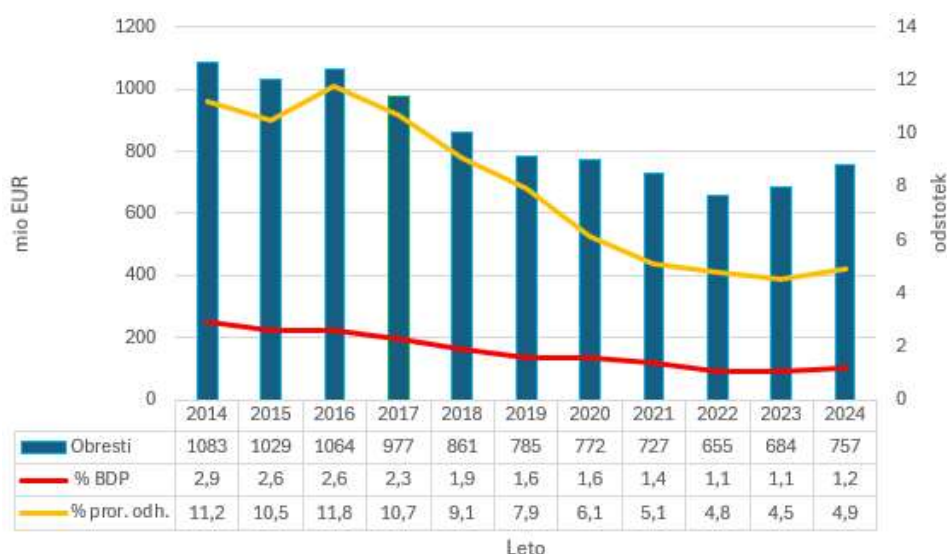
403 PLAČILA DOMAČIH OBRESTI

404 PLAČILA TUJIH OBRESTI

Realizacija plačil domačih in tujih obresti je znašala 757,4 mio EUR, kar je 92,6 % predvidenih sredstev v sprejetem proračunu.

Plačila obresti z naslova dolga državnega proračuna v obdobju od leta 2014 do leta 2024 prikazuje spodnja slika.

Slika 15: Plačila obresti z naslova dolga državnega proračuna

Vir: Ministrstvo za finance.

Realizacija domačih obresti v letu 2024 je znašala 701,8 mio EUR, kar je 88 % predvidenih sredstev v sprejetem proračunu. Pretežen del domačih obresti je z naslova vrednostnih papirjev in sicer v znesku 690,3 mio EUR, obresti z naslova posojil pa so znašale 12,8 mio EUR. Pri domačih obrestih ni bilo večjega odstopanja med realizacijo in načrtovanimi sredstvi v sprejetem proračunu.

Do bistvenih odstopanj med realizacijo in načrtovanimi sredstvi v sprejetem proračunu je prišlo pri plačilu tujih obresti, ki so v letu 2024 znašala 55,6 mio EUR. Pretežen del realiziranih tujih obresti je z naslova tujih vrednostnih papirjev, in sicer v znesku 43,7 mio EUR, obresti z naslova posojil najetih pri mednarodnih finančnih inštitucijah pa so bile realizirane v višini 11,8 mio EUR.

Konec leta 2024 je bilo kar 98,1 % dolga državnega proračuna obrestovanega s fiksno obrestno mero, delež dolga v evrih pa je predstavljal 96,9 % celotnega dolga.

Zaradi navedene strukture portfelja je napovedovanje obresti z naslova dolgoročnega zadolževanja v pretežnem delu precej natančno predvidljivo. Zato tudi realizacija plačil obresti pri instrumentih, ki so bili v času načrtovanja proračuna v portfelju dolga, bistveno ne odstopa od planiranih vrednosti.

Odstopanja so le pri obrestih z naslova novega zadolževanja in upravljanja z dolgom, ki jih ob pripravi proračuna ni mogoče v celoti oceniti, ter pri obrestih z naslova obveznic RS21 in RS39, katerih dinamike izročanja ob pripravi proračuna ni mogoče predvideti.

409 REZERVE

4090 Splošna proračunska rezervacija

S sprejetim proračunom so bila na tekoči proračunski rezervi (v nadaljevanju: TPR) načrtovana sredstva v višini 251,9 mio EUR. Vlada Republike Slovenije je na TPR prerazporedila pravice porabe v višini 8,7 mio EUR (večino predstavljajo vračila v TPR). Skladno z 42. členom ZJF so se sredstva razporejala na postavke proračunskih uporabnikov po sklepih vlade, v skupni višini 204,9 mio EUR. Nerazporejenih sredstev je ostalo 47 mio EUR.

V rezervi za financiranje druginje so bila načrtovana sredstva v višini 36 mio EUR. Skladno z 42. členom ZJF so se sredstva razporejala na postavke proračunskih uporabnikov po sklepih vlade, v skupni višini 36 mio EUR.

Rezervacija za naravne nesreče je bila načrtovana v višini 780,3 mio EUR. Sredstva rezervacije za naravne nesreče so se razporejala na postavke proračunskih uporabnikov po sklepih vlade, v skupni višini 784,7 mio EUR. Na rezervacijo za naravne nesreče so bila vrnjena neporabljen sredstva v skupni višini 26,9 mio EUR. Razpoložljivih sredstev je ostalo 24,4 mio EUR.

4091 Proračunska rezerva

Sredstva za proračunsko rezervo, ki deluje kot proračunski sklad, so bila v sprejetem proračunu načrtovana v višini 10 mio EUR in bila v enaki višini izločena v sklad proračunske rezerve.

Pregled oblikovanja, obveznosti in realizacije sredstev sklada proračunske rezerve je razviden v Poročilu o porabi sredstev proračunske rezerve.

4092 Druge rezerve

Pri Ministrstvu za finance so bile v letu 2024 v okviru Varnostnih rezerv RS pri SID banki za izvajanje Zakon o zavarovanju in financiranju mednarodnih gospodarskih poslov¹¹ (ZZFMGP) načrtovane pravice porabe v vrednosti 10 mio EUR. Porabe iz tega naslova ni bilo.

4093 Sredstva za posebne namene

Sredstva za posebne namene so viri financiranja posameznega proračunskega sklada. V letu 2024 se je na sklade izločilo 1.167,4 mio EUR, in sicer v okviru:

- Ministrstva za finance za sklad za obnovo, za razliko v stopnji davka od dohodkov pravnih oseb (DDPO), za prihodke od čistega in bilančnega dobička SDH, prejete donacije in solidarnostna sobota ter prispevek 529,1 mio EUR, na podlagi 127. člena Zakona o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev¹² (ZORZFS),
- Ministrstva za finance 357 mio EUR, na podlagi Uredbe 2021/241/EU ter Izvedbenega sklepa Sveta o odobritvi ocene načrta za okrevanje in odpornost za Slovenijo,
- Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano 18,8 mio EUR, na podlagi Zakona o gospodarjenju z gozdovi v lasti RS¹³ (ZGGLRS),
- Ministrstva za okolje, podnebje in energijo 133,4 mio EUR, na podlagi Zakona o varstvu okolja¹⁴ (ZVO-2),

¹¹ Uradni list RS, št. 2/04, 56/08 – ZSIRB in 82/15.

¹² Uradni list RS, št. 131/23, 81/24 in 109/24.

¹³ Uradni list RS, št. 9/16, 36/21 – ZZIRDKG in 140/22 – ZSDH-1A.

¹⁴ Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-10, 78/23 – ZUNPEOVE in 23/24.

- Ministrstva za naravne vire in prostor 43,5 mio EUR, na podlagi Zakona o vodah¹⁵ (ZV-1),
- Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti 42,7 mio EUR, na podlagi Zakona za uravnoteženje javnih financ¹⁶ (ZUJF) in na podlagi drugega odstavka 27.f člena Zakona o urejanju trga dela¹⁷ (ZUTD),
- Ministrstva za zdravje 23,8 mio EUR, na podlagi Zakona o investicijah v javne zdravstvene zavode, katerih ustanovitelj je Republika Slovenija¹⁸ (ZIJZ-1),
- Ministrstva za javno upravo 11,6 mio EUR, na podlagi Zakona o nevladnih organizacijah¹⁹ (ZNOrg),
- Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport 7,5 mio EUR od podeljenih koncesij, na podlagi Zakona o dodatni koncesijski dajatvi od prejemkov, izplačanih za občasna dela študentov in dijakov²⁰ (ZDKDPS).

41 TEKOČI TRANSFERI

V sprejetem proračunu je bilo načrtovanih 7.869,2 mio EUR tekočih transferjev, realiziranih pa je bilo 8.265,1 mio EUR, kar predstavlja 105 % realizacijo predvsem zaradi povečanega zagotavljanja sredstev draginskih ukrepov, zdravstvenih obveznosti ter višje uskladitve pokojnin.

Po programski strukturi je bilo največ odhodkov namenjenih za transfer državnega proračuna v pokojninsko blagajno (1.396,5 mio EUR) in za osnovno šolstvo (1.275,2 mio EUR).

410 SUBVENCije

V sprejetem proračunu je bilo za subvencije predvidenih 588 mio EUR, izplačano pa je bilo 617,6 mio EUR. Znesek izplačanih subvencij je bil od predvidenega zneska subvencij v sprejetem proračunu večji pretežno zaradi izplačil nadomestil dobaviteljem, ki so v letu 2024 energijo prodajali po regulirani ceni.

Od vseh izplačanih subvencij je bilo največ namenjenih za financiranje interventnih ukrepov (40,3 %) ter za ukrepe za stabilizacijo kmetijskega trga in za razvoj podeželja (42,7 %).

411 TRANSFERI POSAMEZNIKOM IN GOSPODINJSTVOM

Za transfere posameznikom in gospodinjstvom je bilo s sprejetim proračunom načrtovanih 1.681,1 mio EUR. Izplačila so bila realizirana v skupni vrednosti 1.978,9 mio EUR, oz. 117,7 % glede na sprejeti proračun. Razlog za višjo realizacijo transferov posameznikom in gospodinjstvom predstavlja, uskladitev z inflacijo skladno z veljavno zakonodajo in sicer v višini 4,2 %. Povečal se je obseg sredstev za družinske prejemke, otroški dodatek, starševska nadomestila, gospodarsko javno službo v linijskem prometu in osebno asistenco. Zaradi spremembe Zakona o šolski prehrani²¹

¹⁵ Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdrI-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US, 78/23 – ZUNPEOVE in 52/24 – odl. US.

¹⁶ Uradni list RS, št. 40/12, 96/12 – ZPIZ-2, 104/12 – ZIPRS1314, 105/12, 25/13 – odl. US, 46/13 – ZIPRS1314-A, 56/13 – ZŠtip-1, 63/13 – ZOsn-I, 63/13 – ZJAKRS-A, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 101/13 – ZDavNepr, 107/13 – odl. US, 85/14, 95/14, 24/15 – odl. US, 90/15, 102/15, 63/16 – ZDoh-2R, 77/17 – ZMVN-1, 33/19 – ZMVN-1A, 72/19, 174/20 – ZIPRS2122 in 139/22 – ZSPJS-AA.

¹⁷ Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1, 47/15 – ZZSDT, 55/17, 75/19, 11/20 – odl. US, 189/20 – ZFRO, 54/21, 172/21 – ZODPol-G, 54/22, 59/22 – odl. US, 109/23 in 62/24 – ZUOPUE.

¹⁸ Uradni list RS, št. 90/15.

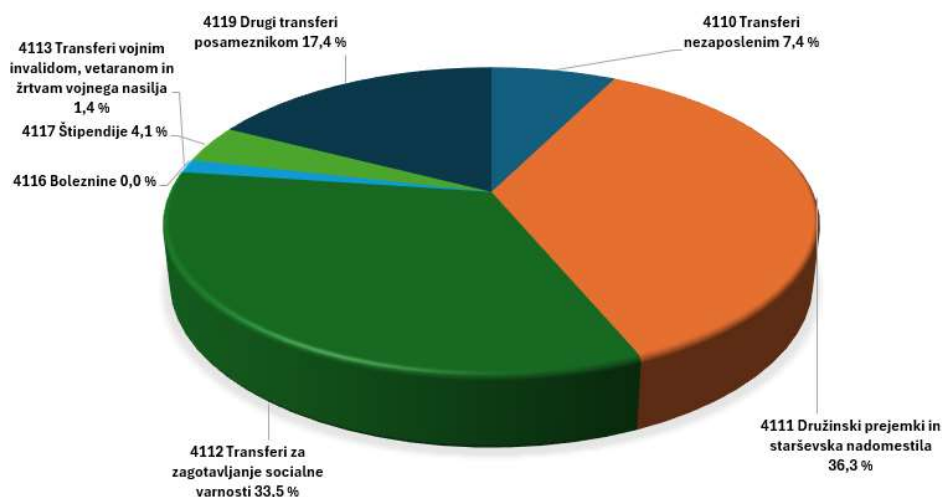
¹⁹ Uradni list RS, št. 21/18.

²⁰ Uradni list RS, št. 24/07 – uradno prečiščeno besedilo in 79/17.

²¹ Uradni list RS, št. 3/13, 46/14, 46/16 – ZOFVI-K, 76/23 in 61/24.

(ZŠolPre-1) je bilo v letu 2024 glede na predhodno leto več sredstev namenjenih za subvencioniranje šolskih kosil. Realizacija izplačil za transfere posameznikom in gospodinjstvom predstavlja 12,9 % vseh proračunskih odhodkov. V letu 2024 so se znižali transferji za zagotavljanje socialne varnosti, saj je bilo v predhodnem letu več sredstev namenjenih za izredno denarno socialno pomoč zaradi poplav in plazov iz avgusta 2023 ter izplačan je bil zimski letni dodatek 648.321 upokojencem in prejemnikom nadomestil iz invalidskega zavarovanja.

Slika 6: Struktura transferjev posameznikom in gospodinjstvom po ekonomski klasifikaciji

Vir: Ministrstvo za finance.

412 TRANSFERI NEPRIDOBITNIM ORGANIZACIJAM IN USTANOVAM

V sprejetem proračunu je bilo za transfere nepridobitnim organizacijam in ustanovam načrtovanih 129,4 mio EUR, izplačano pa je bilo 148,6 mio EUR. Do višje porabe je prišlo predvsem pri izvajanju programov javnega zdravja pomoči ranljivim skupinam ter programov v kulturi za Javno agencijo za knjigo in Slovenski filmski center.

Največ sredstev je bilo izplačanih za financiranje javnih socialnovarstvenih programov, in sicer 24,7 mio EUR oz. 16,6 % vseh transferov nepridobitnim organizacijam in ustanovam. Sledi nakazovanje donacij upravičencem po Zakonu o dohodnini²² (ZDoh-2) (15,2 mio EUR), financiranje programov vrhunskega športa (9,2 mio EUR), programi pomoči ranljivim skupinam (8 mio EUR) ter sofinanciranje društev in drugih organizacij (7 mio EUR).

413 DRUGI TEKOČI DOMAČI TRANSFERI

Za druge tekoče domače transfere je bilo v sprejetem proračunu načrtovanih 5.403 mio EUR. V letu 2024 je bilo iz proračuna izplačano 5.462,4 mio EUR, kar predstavlja 1,1 % večjo porabo sredstev glede na načrtovana.

²² Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19, 66/19, 39/22, 132/22 – odl. US, 158/22 in 131/23 – ZORZFS.

4130 Tekoči transferi občinam

Tekoči transferi občinam so bili v sprejetem proračunu načrtovani v višini 118,8 mio EUR, realizirani pa v višini 144,4 mio EUR, od tega 98,5 % v okviru integralnih sredstev. Znesek izplačanih tekočih transferov občinam je bil od predvidenega zneska v sprejetem proračunu višji pretežno zaradi zagotavljanja dodatnih sredstev občinam za stroške plač v javnih zavodih občin. Največ tekočih transferov občinam je bilo namenjenih za uravnoteženje razvitosti občin in za stroške plač v javnih zavodih občin. Realizacija tekočih transferov občinam predstavljala 1,7 celotnih tekočih transferov.

4131 Tekoči transferi v sklade socialnega zavarovanja

V sprejetem proračunu so bile za tekoče transfere v sklade socialnega zavarovanja načrtovane pravice porabe v višini 1.925,3 mio EUR. Odhodki iz tega naslova so bili realizirani v višini 1.896,9 mio EUR, kar predstavlja 98,5 % načrtovanih sredstev v sprejetem proračunu.

Največji delež, 1.396,5 mio EUR, predstavlja transfer v Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (v nadaljevanju: zavod). Ta se je zaradi 8,8 % uskladitve pokojnin in drugih prejemkov ter izplačila letnega dodatka za upokojence glede na leto 2023 zvišal za 30 %. Realizacija za tekoče obveznosti države do zavoda v letu znaša 340 mio EUR, za dodatne obveznosti države do zavoda pa 1.056,5 mio EUR. Obveznosti državnega proračuna do zavoda opredeljujeta Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju²³ (ZPIZ-2) ter Zakon o poračunavanju finančnih obveznosti Republike Slovenije iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja²⁴ (ZPFOPIZ-1).

Preostale transfere v sklade socialnega zavarovanja predstavljajo prispevki delodajalcev za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter zdravstveno zavarovanje od starševskih nadomestil in nadomestil za čas brezposelnosti. Sredstva so bila načrtovana v višini 76,6 mio EUR in realizirana v višini 81,6 mio EUR.

V letu 2024 je bilo z namenom zagotovitve zadostne in ustrezne zmogljivosti za stabilno delovanje zdravstvenega sistema v zdravstveno blagajno načrtovanih sredstev v višini 424 mio EUR, realiziranih pa 280,1 mio EUR. Za financiranje zdravstvenih storitev nad rednim obsegom programa zdravstvene dejavnosti je bilo realiziranih 64,3 mio. Hkrati so bila sredstva namenjena v zdravstveno blagajno za obvezno zdravstveno zavarovanje socialno ogroženih in za zdravstveno zavarovanje obsojencev. Poleg tega je bilo zaradi sprejema novega Zakona o dolgotrajni oskrbi²⁵ (ZDOsk-1) za druge tekoče transfere v sklade socialnega zavarovanja namenjenih 1,5 mio EUR od načrtovanih 13,8 mio EUR.

4132 Tekoči transferi v javne sklade

Za namene tekočih transferov v javne sklade je bilo v sprejetem proračunu načrtovanih 11 mio EUR, realiziranih pa 10,7 mio EUR oz. 97,4 % načrtovanih sredstev.

Največ sredstev je bilo porabljenih za delovanje Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti in za delovanje Javnega štipendijskega, razvojnega, invalidskega in preživninskega sklada RS.

4133 Tekoči transferi v javne zavode

Za tekoče transfere v javne zavode je bilo v sprejetem proračunu načrtovano 2.978,7 mio EUR, od tega 2.922,4 mio EUR integralnih sredstev, 52,8 mio EUR evropskih sredstev s pripadajočo slovensko udeležbo ter 3,5 mio EUR namenskih sredstev finančnih mehanizmov. Skupna realizacija sredstev namenjena javnim zavodom je znašala 3.041,4 mio EUR kar je za 2,1 % več glede na sprejeti proračun,

²³ Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US in 133/23).

²⁴ Uradni list RS, št. 8/16).

²⁵ Uradni list RS, št. 84/23).

predvsem zaradi višjega izplačila stroškov dela za dejavnost osnovnega šolstva, varstveno delovnih centrov ter pripravništev zdravstvenih delavcev in sodelavcev ter specializacij.

V okviru tekočih transferov v javne zavode je bilo največ sredstev namenjenih za izvajanje dejavnosti osnovnega, glasbenega in srednjega šolstva ter za dejavnost visokega šolstva in raziskovalno razvojno dejavnost. Poleg tega se sredstva navedenega transfera v veliki meri namenijo za financiranje pripravništev zdravstvenih delavcev in sodelavcev ter specializacij, financiranje dejavnosti Centrov za socialno delo, zavodov za usposabljanje, varstveno delovnih centrov in umetniških programov.

4134 Tekoči transferi v državni proračun

Sredstva so bila načrtovana v višini 1,5 mio EUR, realizirana pa so bila v višini 0,8 mio EUR oz. 54,9 %, predvsem zaradi nižje realizacije plačil prispevkov delodajalca za starševsko varstvo od starševskih nadomestil.

4135 Tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni proračunski uporabniki

Za tekoča plačila drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni proračunski uporabniki, je bilo v sprejetem proračunu načrtovano 323,1 mio EUR. Letna realizacija je znašala 324,5 mio EUR oz. 100,4 % načrtovanih sredstev, od tega 99,4 % v okviru integralnih sredstev.

Največ sredstev v okviru tekočih plačil drugim izvajalcem javnih služb, ki niso posredni proračunski uporabniki, je bilo izplačanih za izvajanje gospodarske javne službe v linijskem prometu in sicer 211,6 mio EUR.

4136 Tekoči transferi v javne agencije

Za tekoče transfere v javne agencije je bilo v sprejetem proračunu načrtovanih 44,7 mio EUR, realiziranih pa 43,7 mio EUR oz. 97,8 % načrtovanih sredstev.

Največ sredstev je bilo realiziranih za delovanje Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES), Javne agencije za raziskovalno dejavnost, Javne agencije za spodbujanje podjetništva, inovativnosti, razvoja, investicij in turizma Slovenije, Slovenske turistične organizacije, Javne agencije za varnost prometa, Javne agencije za železniški promet ter za spodbujanje internacionalizacije.

414 TEKOČI TRANSFERI V TUJINO

V sprejetem proračunu je bilo za tekoče transfere v tujino načrtovanih 67,8 mio EUR, realiziranih pa 57,6 mio EUR oz. 85 % načrtovanih sredstev. Največji delež izplačil predstavljajo tekoči transferi mednarodnim inštitucijam višini 27,2 mio EUR, sledijo tekoči transferi neprofitnim organizacijam v tujini v višini 17,7 mio EUR in drugi tekoči transferi z 12,8 mio EUR.

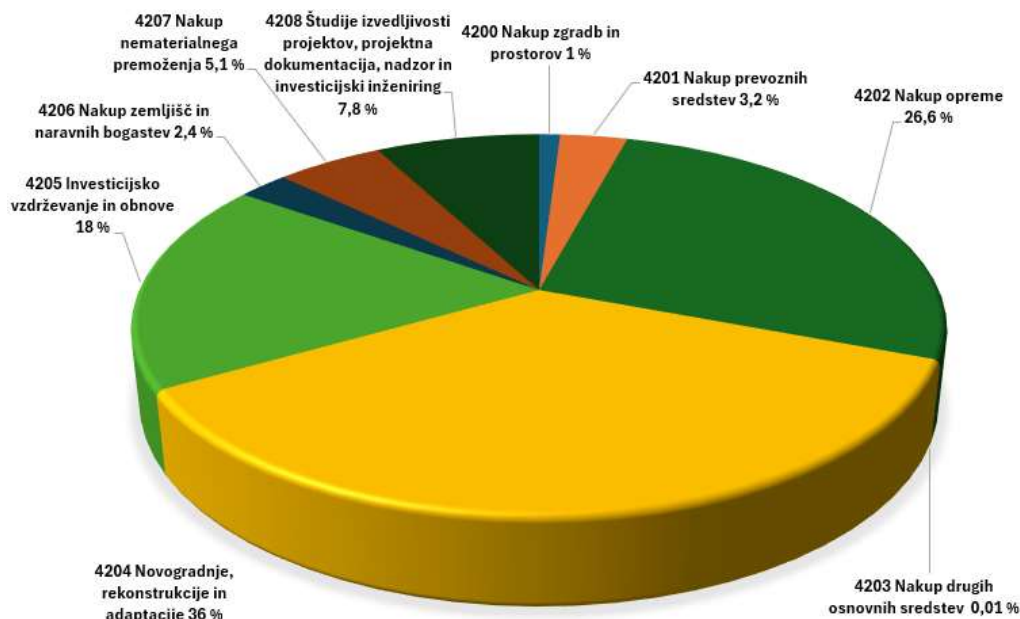
Največ izplačil tekočih transferjev mednarodnim inštitucijam je bilo namenjenih za prispevke EU in v NATO vojaški proračun. V okviru tekočih transferov neprofitnim organizacijam v tujini predstavljajo največji delež izplačila za Slovence v zamejstvu in po svetu za kritje ustavne obveznosti podpore avtohtoni slovenski narodni skupnosti v zamejstvu in podpore Slovincem po svetu.

42 INVESTICIJSKI ODHODKI

V sprejetem proračunu je bilo načrtovanih 1.244,4 mio EUR investicijskih odhodkov, realiziranih pa je bilo 980,1 mio EUR, kar predstavlja 78,8 % realizacijo načrtovanih sredstev. Nižja realizacija od načrtovane je predvsem posledica nižje porabe EU sredstev za vseevropsko omrežje instrumenta za povezovanje Evrope (IPE 21-27) in solidarnostnega sklada EU.

Po programski strukturi je bilo največ odhodkov namenjenih za cestni ter železniški promet in infrastrukturo (347,6 mio EUR), sledi področje vojaške obrambe (256,1 mio EUR).

Slika 17: Struktura investicijskih odhodkov po ekonomski klasifikaciji

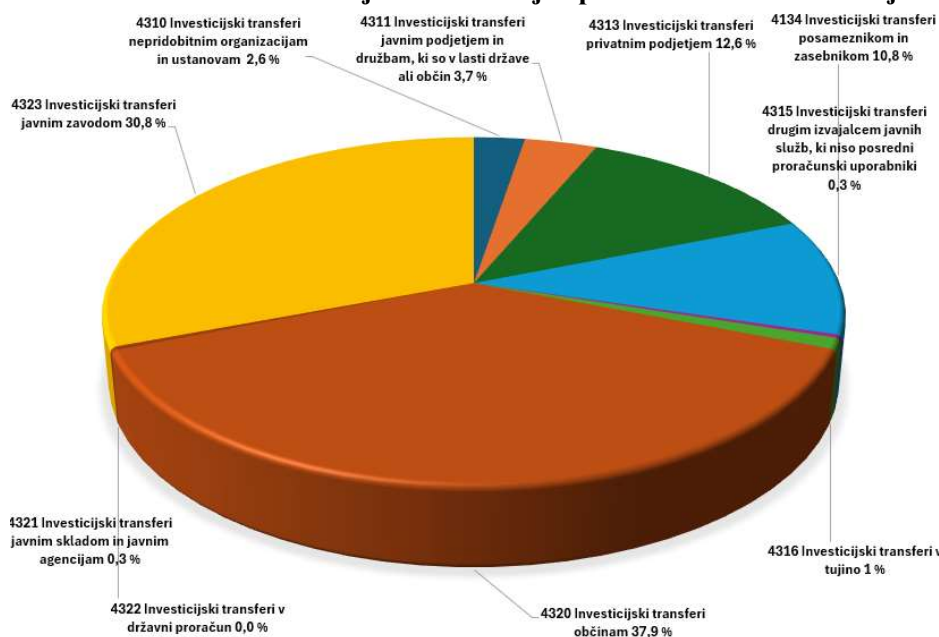
Vir: Ministrstvo za finance.

43 INVESTICIJSKI TRANSFERI

V sprejetem proračunu je bilo načrtovanih 736,6 mio EUR investicijskih transferov, realiziranih pa je bilo 522,9 mio EUR, kar predstavlja 71 % realizacijo načrtovanih sredstev, predvsem zaradi manjših transferjev za programe razvoja podeželja zaradi manjše realizacije nekaterih razpisov.

Po programski strukturi je bilo največ odhodkov namenjenih za ukrepe razvoja podeželja (81,7 mio EUR), sledi pa znanstveno raziskovalna dejavnost (54,7 mio EUR).

Slika 18: Struktura investicijskih transferjev po ekonomski klasifikaciji

Vir: Ministrstvo za finance.

431 INVESTICIJSKI TRANSFERI PRAVNIM IN FIZIČNIM OSEBAM, KI NISO PRORAČUNSKI UPORABNIKI

V sprejetem proračunu je bilo za investicijske transfere pravnim in fizičnim osebam, ki niso proračunski uporabniki načrtovanih 312,7 mio EUR, realiziranih pa 162,1 mio EUR. Odhodki so bili nižjih od načrtovanih, predvsem zaradi manjših transferjev za programe razvoja podeželja in manjšega obsega porabe evropskih sredstev.

Največ transferjev je bilo namenjenih za financiranje ukrepov razvoja kmetijstva (46,9 %) ter za ukrepe za spodbujanje tujih investicij in odpornosti gospodarstva (14,3%).

432 INVESTICIJSKI TRANSFERI PRORAČUNSKIM UPORABNIKOM

V sprejetem proračunu je bilo za investicijske transfere proračunskim uporabnikom načrtovanih 423,9 mio EUR, realiziranih pa 360,8 mio EUR. Realizacija je bila nižja od načrtovane, predvsem zaradi manjših investicij v osnovne šole in vrtce ter manjših transferov v okviru programa razvoja podeželja.

Največ transferjev je bilo namenjenih za področje izobraževanja in športa (27,4 %), kjer izstopajo investicije v športno infrastrukturo ter investicijsko vzdrževanje šol, ter za področje znanosti in informacijske družbe (15,8 %), kjer izstopajo transferi za financiranje znanstvenih raziskav.

45 PLAČILA SREDSTEV V PRORAČUN EVROPSKE UNIJE

V sprejetem proračunu je bilo za vplačila v EU načrtovanih 719,3 mio EUR, realiziranih pa 635,8 mio EUR oz. 88,4 % načrtovanih sredstev. Obveznosti Slovenije do proračuna EU so bile plačane v obsegu, kot je bil določen s sprejetim proračunom EU in njegovimi dopolnitvami ter skladno z veljavno zakonodajo na področju lastnih virov Unije.

Glavnino plačil, 319,3 mio EUR oz. 50,2 % vseh plačil, predstavljajo plačila na osnovi BND vira, iz tradicionalnih lastnih sredstev je bilo plačanih za 168,6 mio EUR oz. 26,5 % vseh plačil, plačila na osnovi DDV vira so znašala 94,3 mio EUR oz. 14,8 %, za plačila z naslova znižanja letnega prispevka z naslova BND za Avstrijo, Dansko, Nemčijo, Nizozemsko in Švedsko 33 mio EUR oz. 5,2 % in za vir z naslova nerekiclrane plastične embalaže 20,6 mio EUR oz. 3,2 %.

V sprejetem proračunu je bilo načrtovano 198,7 mio EUR za plačilo tradicionalnih lastnih sredstev, realizacija pa je znašala 168,6 mio EUR oz. 84,9 % načrtovanega. Obseg plačanih carin je odvisen od dejansko pobranih carin, zmanjšanih za stroške pobiranja (25 %). Slovenija je v letu 2024 beležila manjši obseg uvoza blaga, predvsem električnih osebnih vozil, kar se odraža v nižjem obsegu prihodkov z naslova carin in posledično tudi vplačil v proračun EU z naslova tradicionalnih lastnih sredstev.

V sprejetem proračunu je bilo načrtovanih 81 mio EUR plačil iz naslova davka na dodano vrednost, realizacija pa je znašala 94,3 mio EUR oz. kar je za 16,4% od načrtovanega.

V sprejetem proračunu je bilo načrtovanih 393,2 mio EUR plačil z naslova BND vira, realizacija pa je bila nižja in je znašala 319,3 mio EUR oz. 81,2 % načrtovanih sredstev. Sredstva z naslova BND se uporabljajo kot prihodek za pokrivanje vseh izdatkov proračuna EU, potem ko so izčrpani vsi ostali viri financiranja in v tolikšni višini, da se pokrijejo vsi izdatki proračuna EU.

V sprejetem proračunu je bilo načrtovanih 15,9 mio EUR plačil iz naslova nerekiclrane plastične embalaže, realizacija pa je znašala 20,6 mio EUR oz. 29,2 % več od načrtovanega. Vir lastnih sredstev je sorazmernem s količino nerekiclrane odpadne plastične embalaže v posamezni državi članici.

V sprejetem proračunu je bilo načrtovanih 30,5 mio EUR za plačila z naslova bruto znižanja letnega prispevka z naslova BND za Avstrijo, Dansko, Nemčijo, Nizozemsko in Švedsko, realizacija pa je znašala 33 mio EUR oz. 8,5 % več od načrtovanega.

B) RAČUN FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB

B1) PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV

750 PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL

V letu 2024 je bilo s sprejetim proračunom predvidenih za 25,2 mio EUR vračil danih posojil, realizacija pa znaša 51,6 mio EUR.

Od tega večina prihaja iz naslova prejetih vračil danih posojil iz tujine, saj smo prejeli smo vračilo posojila Grčiji v skupnem znesku 39,6 mio EUR. Gre za delno predčasno vračilo posojila v višini glavnice, ki zapadejo v letih 2026, 2027 in 2028.

Občine so v letu 2024 državi vrnilo za 10,9 mio EUR danih posojil, medtem ko so privatna podjetja za posojila državi v letu 2024 nakazala 0,7 mio EUR. Preostalega 0,5 mio EUR so vračila plačanih poroštev na podlagi Zakona o jamstveni shemi Republike Slovenije²⁶ (ZJShemRS), Zakona o jamstveni shemi Republike Slovenije za fizične osebe²⁷ (ZJShemFO), Zakona o pomoči za reševanje in prestrukturiranje gospodarskih družb v težavah²⁸ (ZPRPGDZT) in Zakona o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstvu za omilitev posledic epidemije COVID-19²⁹ (ZDLGPE).

751 ZMANJŠANJE FINANČNIH NALOŽB

S sprejetim proračunom prodaja kapitalskih deležev ni bila predvidena, realizacija pa znaša 150 mio EUR in predstavlja vračilo naknadnih vplačil kapitala iz leta 2022 s strani Holdinga slovenskih elektrarn (HSE).

752 KUPNINE IZ NASLOVA PRIVATIZACIJE

V letu 2024 je bilo s sprejetim proračunom predvidenih za 1,5 mio EUR kupnin z naslova privatizacije, D. S. U. družba za svetovanje in upravljanje, d. o. o. je na podlagi Zakona o uporabi sredstev pridobljenih iz naslova kupnine na podlagi zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij³⁰ (ZUKLPP) iz naslova kupnin od privatizacije v državni proračun nakazala 1,7 mio EUR.

B2) DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV

440 DANA POSOJILA

Dana posojila so bila s sprejetim proračunom načrtovana v višini 10,7 mio EUR, realizacija pa je znašala le 257 tisoč EUR, ker se niso uresničile vse predpostavke na podlagi katerih je bila planirana verjetnost unovčitev državnih poroštev za leto 2024. Del neporabljenih sredstev v višini 7,8 mio EUR se je prerazporedilo za namen povečanja namenskega premoženja Eko sklada.

²⁶ Uradni list RS, št. 33/09 in 42/09.

²⁷ Uradni list RS, št. 59/09.

²⁸ Uradni list RS, št. 5/17.

²⁹ Uradni list RS, št. 61/20, 152/20 – ZZUOOP in 175/20 – ZIUOPDVE

³⁰ Uradni list RS, št. 45/95, 34/96, 60/99 – ZSRR, 22/00 – ZJS, 67/01 in 47/02.

441 POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV IN FINANČNIH NALOŽB

Za povečanje kapitalskih naložb Republike Slovenije je bilo s sprejetim proračunom planiranih 419,1 mio EUR sredstev, realizacija pa je znašala 129,2 mio EUR, in sicer se je plačalo: 121,2 mio EUR za dokapitalizacija 2TDK, 1,9 mio EUR za dokapitalizacijo Študentskega doma Korotan, 4 mio EUR za naknadno vplačilo kapitala Holding Kobilarni Lipica ter 2,1 mio EUR za obveznosti do mednarodnih finančnih ustanov CEB in IFC. Realizacija je bila nižja, ker se niso uresničili vsi načrti iz letnega načrta upravljanja, ki so odvisni od splošnih ekonomskih razmer.

442 PORABA SREDSTEV KUPNIN IZ NASLOVA PRIVATIZACIJE

S sprejetim proračunom je bilo načrtovanih 2,2 mio EUR, realizacija pa je znašala 690 tisoč EUR. Sredstva so bila namenjena za povečanje namenskega premoženja Javnega sklada RS za regionalni razvoj, za povečanje namenskega premoženja Slovenskega podjetniškega sklada, za odpravo obveznosti upravičencem po Zakonu o popravi krivic³¹ (ZPKri) in Zakonu o denacionalizaciji³² (ZDen) za spodbujanje in kreditiranje izvoza ter za dokapitalizacijo Ekološko razvojnega sklada RS.

443 POVEČANJE NAMENSKEGA PREMOŽENJA V JAVNIH SKLADIH IN DRUGIH PRAVNIH OSEBAH JAVNEGA PRAVA, KI IMAJO PREMOŽENJE V SVOJI LASTI

Z naslova povečanja namenskega premoženja v javnih skladih je bilo v sprejetem proračunu načrtovanih 79,8 mio EUR sredstev, ki so se realizirala v višini 84,1 mio EUR.

Od tega je bilo 12,6 mio EUR namenjenih za povečanje namenskega premoženja Eko sklada za zagotavljanje nadaljnega izdajanja kreditov za okoljske naložbe, 25,5 mio EUR se je namenilo za povečanje namenskega premoženja Stanovanjskega sklada Republike Slovenije. 26, mio EUR je bilo namenjenih povečanju namenskega premoženja Javnega sklada za spodbujanje regionalnega razvoja in ohranjanje poseljenosti slovenskega podeželja.

³¹ Uradni list RS, št. 70/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US in 92/07.

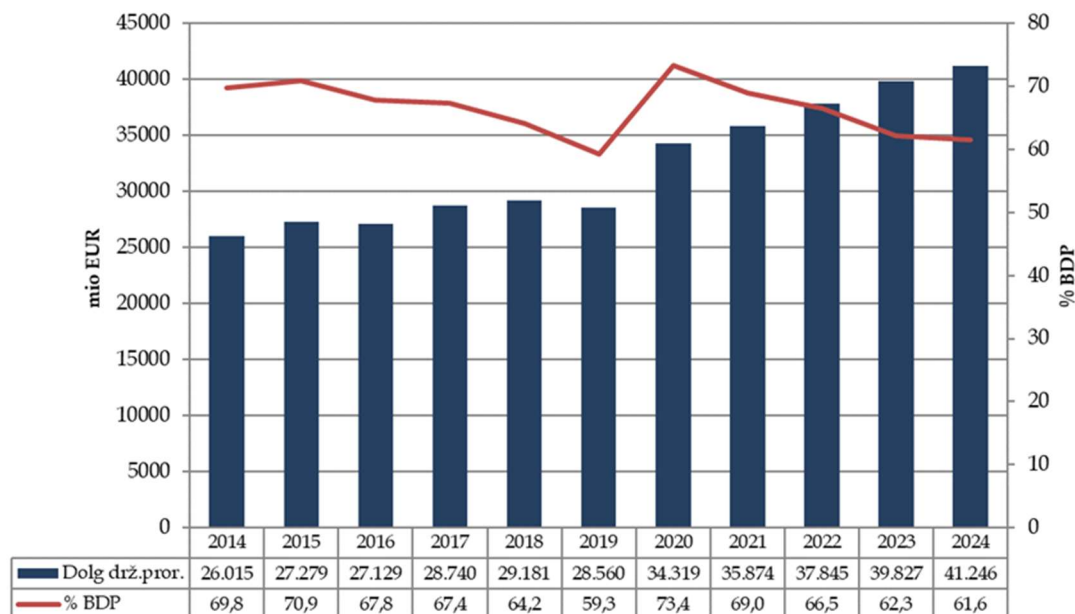
³² Uradni list RS, št. 27/91-I, 56/92 – odl. US, 13/93 – odl. US, 31/93, 24/95 – odl. US, 20/97 – odl. US, 23/97 – odl. US, 65/98, 76/98 – odl. US, 66/00, 11/01 – odl. US, 54/04 – ZDoh-1, 18/05 – odl. US, 18/23 – ZDU-10 in 77/23 – odl. US.

C) RAČUN FINANCIRANJA

Dolg državnega proračuna je na dan 31. 12. 2024 znašal 41.246 mio EUR oz. 61,6 % BDP. Od 1. 1. 2024 do konca leta se je dolg državnega proračuna zvišal za 1.419 mio EUR.

Gibanje stanja dolga državnega proračuna od leta 2014 do leta 2024 po stanju na konec leta prikazuje naslednja slika.

Slika 20: Dolg državnega proračuna

Vir: Ministrstvo za finance.

C1) ZADOLŽEVANJE PRORAČUNA

Pravne podlage za zadolževanje za financiranje izvrševanja državnega proračuna za leto 2024 in za upravljanje z državnim dolgom v letu 2024

Skladno s prvim odstavkom 81. člena ZJF se država za izvrševanje državnega proračuna v tekočem proračunskem letu lahko zadolži doma in v tujini do višine primanjkljaja bilance prihodkov in odhodkov, računa finančnih terjatev in naložb in odplačil glavnice dolga, ki zapadejo v plačilo v tekočem proračunskem letu, in do višine, potrebne za odplačila glavnice dolga državnega proračuna, ki zapadejo v plačilo v prihodnjih dveh proračunskih letih. V skladu z 82. členom ZJF se lahko zadolževanje izvaja tudi za upravljanje z državnim dolgom. Obseg zadolževanja za izvrševanje državnega proračuna za leto 2024 določa prvi odstavek 49. člena ZIPRS2425.

V skladu s 84. členom ZJF je zadolževanje države in upravljanje z državnim dolgom v letu 2024 potekalo na podlagi Programa financiranja proračuna RS za leto 2024 (v nadaljevanju: Program financiranja za leto 2024).

Obseg zadolževanja Republike Slovenije v letu 2024

Glede na spremembe proračuna, ki je izkazoval primanjkljaj bilance A v višini 2.220,8 mio EUR in primanjkljaj bilance B v višini 485,1 mio EUR, ob upoštevanju potrebnega financiranja zapadlih glavnice v letu 2024 v višini 2.553,3 mio EUR in spremembe (zmanjšanja) sredstev na računu v C. računu financiranja v višini 600 mio EUR, je znašalo potrebno financiranje za izvrševanje državnega proračuna

v letu 2024 skupaj 4.659,2 mio EUR. Ker predfinanciranja, izvršenega z zadolžitvijo v letu 2023, kot tudi kupnin od prodaje kapitalskih naložb, ni bilo, je znašal končni predvideni znesek financiranja v letu 2024 za izvrševanje državnega proračuna 4.659,2 EUR.

V skladu z 81. členom ZJF je bilo poleg financiranja izvrševanja proračuna Republike Slovenije za leto 2024 dovoljeno tudi predčasno financiranje dela proračunskih potreb prihodnjega dveletnega obdobja. Največji dodatni obseg zadolževanja, ki ga zakon dovoljuje za ta namen v letu 2024, je vsota odplačil glavnice dolga državnega proračuna, ki zapadejo v plačilo v letih 2025 in 2026, in sicer po stanju iz evidence dolga državnega proračuna na dan vsakokratne nove zadolžitve v letu 2024.

Preglednica 2: Realizirano zadolževanje Republike Slovenije v letu 2024 (v EUR)

Zap.št.	Instrument zadolževanja	Valuta	Realizirani znesek zadolžitve v EUR
1	Zakladne menice	EUR	415.920.929,61
2	Obveznice	EUR	3.322.907.175,53
3	SOD RS21, RS39	EUR	193.438,74
4	Posojila	EUR	116.127.827,00
Skupaj		EUR	3.855.149.370,88

Vir: Ministrstvo za finance.

Instrumenti zadolževanja za financiranje izvrševanja proračuna Republike Slovenije za leto 2024

RS se je v letu 2024 za potrebe financiranja državnega proračuna zadolževala s kratkoročnimi in dolgoročnimi dolžniškimi vrednostnimi papirji (državnimi obveznicami in zakladnimi menicami) in s posojilom EU za izvajanje Načrta za okrevanje in odpornost.

Preglednica 3: Realizirano zadolževanje z zakladnimi menicami v letu 2024

Oznaka ZM	Ročnost	Povpr. obr. mera na avkcijah	Skupni nominalni znesek zadolžitve v EUR	Znesek nakazila v EUR	Stanje dolga 31.12.2024 v EUR
TZ	91	3,11%	153.430.000,00 €	152.260.365,08 €	- €
SZ	182	3,00%	223.494.000,00 €	220.154.103,34 €	97.901.204,04 €
DZ	364	3,09%	237.051.000,00 €	229.880.473,57 €	229.880.473,57 €
OZ	546	2,97%	92.106.000,00 €	88.139.252,00 €	88.139.252,00 €
Skupaj zadolževanje z ZM			706.081.000,00 €	690.434.193,99 €	415.920.929,61 €

Legenda oznake zakladnih menic: TZ – trimesečne; SZ – šestmesečne; DZ – dvanajstmesečne; OZ - osemnajstmesečne

Vir: Ministrstvo za finance.

Preglednica 4: Realizirano zadolževanje z izdajami obveznic RS v letu 2024

Oznaka obveznice	Datum izdaje	Datum dospelja	Ročnost (originalna v letih)	Kupon	Valuta	Nominalni znesek izdaje obveznic (v EUR)	Od nominalnega zneska izdaje		Prodajna cena	Donos do dospelja	Organizator izdaje
							za financiranje proračuna (v EUR)	za upravljanje dolga (v EUR)			
RS93 (1. izdaja)	10.01.2024	10.03.2034	10	3,000%	EUR	1.500.000.000,00	1.500.000.000,00	/	99,621%	3,043%	BBI, BNPP, DB, ERSTE, GS, NKBM
RS94 (1. izdaja) (obveznica za državljane)	23.02.2024	23.02.2027	3	3,400%	EUR	261.000.000,00	261.000.000,00	/	100%	3,400%	NKBM, NLB
RS93 (2. izdaja)	20.3.2024	10.03.2034	10	3,000%	EUR	500.000.000,00	499.914.164,18	85.835,82	98,381%	3,191%	BNPP, DB, JPM
RS74 (9. izdaja)	28.5.2024	25.3.2035	20	1.500%	EUR	120.000.000,00	/	120.000.000,00	84,357%	3,236%	GS
DLT obveznice (1. izdaja)	25.07.2024	25.11.2024	0,33	3,650%	EUR	30.000.000,00	/	/	100%	3,650%	BNPP
JPY 2027	5.09.2024	3.09.2027	3	3,0310%	JPY	281.417.696,24	281.417.696,24	/	100%	0,75%	BNPP, NOMURA, SMBC
JPY 2029	5.09.2024	5.09.2029	5	3,0880% ^a	JPY	30.575.315,11	30.575.315,11	/	100%	0,89%	BNPP, NOMURA, SMBC
RS93 (3. izdaja)	1.10.2024	10.03.2034	10	3,000%	EUR	750.000.000,00	750.000.000,00	/	100,424%	2,946%	BBI, DB, ERSTE, JPM

Zaključni račun proračuna Republike Slovenije za leto 2024

Oznaka obveznice	Datum izdaje	Datum dospetja	Ročnost (originalna v letih)	Kupon	Valuta	Nominalni znesek izdaje obveznic (v EUR)	Od nominalnega zneska izdaje		Prodajna cena	Donos do dospetja	Organizator izdaje
							za financiranje proračuna (v EUR)	za upravljanje dolga (v EUR)			
Skupaj						3.472.993.011,35	3.322.907.175,53	120.085.835,82			

Vir: Ministrstvo za finance.

Opomba: CPI = indeks cen življenjskih potrebščin (HICP), ki meri stopnjo inflacije v evroobmočju brez cen tobaka, izraženo kot indeks, objavljen na spletni strani EUROSTAT

Legenda k Tabeli 4, stolpec Organizator izdaje:

BBI - Barclays Bank Ireland PLC

BNPP - BNP Paribas

CA - Crédit AgricoleCA CIB

CBK - Commerzbank Aktiengesellschaft

CITI - Citigroup Global Markets Europe AG

DB - Deutsche Bank Aktiengesellschaft

ERSTE - Erste Bank Group

GS - Goldman Sachs Bank Europe SE

JPM - J.P. Morgan AG

NKBM - Nova Kreditna banka Maribor d.d.

UNICREDIT - UniCreditBanka Slovenija d.d.

Preglednica 5: Realizirano zadolževanje s posojili v letu 2024

Posojilna pogodba	Posojilodajalec	Datum črpanja	Datum dospetja	Ročnost v letih	Obrestna mera	Pogodbeni znesek	Valuta	Črpani znesek	Za financiranje proračuna
Posojilna pogodba za izvajanje načrta za okrevanje in odpornost	Evropska unija, ki jo zastopa Evropska komisija	23.10.2024	23.10.2054	30	v skladu z 11. čl. pogodbe	1.072.370.000,00	EUR	116.127.827,00	116.127.827,00

Vir: Ministrstvo za finance.

Upravljanje z dolgom

Prvi odstavek 82. člena ZJF določa, da lahko država s črpanjem posojil in izdajanjem vrednostnih papirjev pridobiva sredstva, potrebna za vračilo državnega dolga pred njegovo dospelostjo ali za odkup lastnih vrednostnih papirjev, če se s tem podpirajo ukrepi za doseganje gospodarskega ravnotežja, zmanjšajo stroški državnega dolga ali izboljša kakovost zadolžitve.

V skladu z drugim odstavkom 82. člena ZJF lahko država za namen državnih uravnavanj tečajnih in obrestnih tveganj poleg zgoraj navedenih poslov sklepa tudi druge posle, povezane z državnim dolgom (izvedeni finančni instrumenti).

Izvedeni finančni instrumenti za uravnavanje tečajnih in obrestnih tveganj iz drugega odstavka 82. člena ZJF se lahko izvajajo v obliki valutnih in obrestnih zamenjav ter transakcij, ki zmanjšujejo kreditno izpostavljenost v zvezi z njimi.

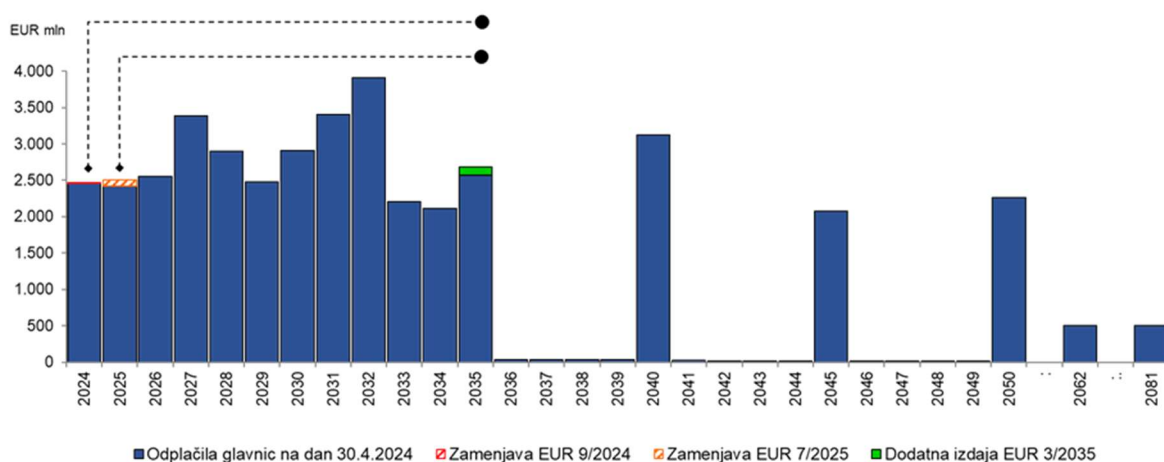
V maju 2024 je bila sprejeta odločitev za izvedbo transakcije upravljanja z dolgom, in sicer za predčasno refinanciranje dela EUR portfelja obveznic krajših preostalih ročnosti. Izvedena je bila zamenjava obveznic RS 75 (7/2025; 2,125 %) v višini 88 mio EUR in RS66 (9/2024; 4,625 %) v višini 14,4 mio EUR s SLOREP obveznicami daljše ročnosti RS 74 (3/2035; 1,500%) v višini 120 mio EUR. Transakcija zamenjave tako pozitivno prispeva k povečanju povprečnega časa vezave portfelja dolga državnega proračuna in znižanju povprečne obrestne mere portfelja dolga.

S tem je Ministrstvo za finance realiziralo 317.042 EUR pozitivnih finančnih učinkov za državni proračun, merjenih v neto sedanji vrednosti ter hkrati izboljšalo ročnostno strukturo dolžniškega portfelja. Učinek evrske transakcije upravljanja z dolgom na dolg državnega proračuna je znašal +17.665.836 EUR.

Del odkupljene nominalne vrednosti obveznic RS 75, v višini 85.836 EUR, je bil financiran iz naslova denarnih sredstev državnega proračuna in v tem delu učinka na spremembo stanja dolga državnega proračuna zaradi same transakcije upravljanja ni bilo.

Spodnji graf prikazuje rezultat transakcije zamenjave z vidika upravljanja ročnostnega profila dolžniškega portfelja državnega proračuna.

Slika 21: Shema predčasnega refinanciranja dela obveznic RS 66 in RS 75 z obveznico RS 74

Vir: Ministrstvo za finance.

Upravljanje valutnega tveganja

Ministrstvo za finance pri upravljanju valutnega tveganja sledi principu popolnega ščitenja na način, da se dolarske obveznosti z valutno zamenjavo pretvorijo v evrske obveznosti. Na tak način se vzpostavi t.i. sintetična zadolžitev v EUR.

Na dan 31. 12. 2024 je stanje valutnih zamenjav EUR-USD znašalo 1.000.000.000 USD oz. 932.200.000 EUR ter stanje valutnih zamenjav EUR-JPY 50.000.000.000 JPY oz. 310.524.605 EUR.

Upravljanje obrestnega tveganja

Ministrstvo za finance je pristopilo k projektu uravnovanja obrestnih tveganj v srednjeročnem obdobju in ščitenju pred dvigom obrestnih mer v dolgoročnem obdobju. Učinek portfelja obrestnih zamenjav pomeni razporeditev učinka zniževanja stroška državnega proračuna za obresti skozi daljše časovno obdobje ter obvladovanje stroška obresti dolgoročno.

Ministrstvo za finance ima na dan 31. 12. 2024 sklenjenih 4.550 mio EUR dolgoročnih obrestnih zamenjav (52- do 60-let), ko plačuje dolgoročno fiksno obrestno mero v povprečju 1,4 % in 4,85 milijarde kratkoročnih obrestnih zamenjav (11- do 12-let), ko prejema fiksno obrestno mero v povprečju 0,8 % (6m-Euribor se zaradi uskladitve obrestnih obdobjij kratkoročnih in dolgoročnih IRS izravna).

Ministrstvo za finance ima na dan 31. 12. 2024 sklenjenih 1800 mio EUR opcijskih obrestnih zamenjav – angl. Swaption IRS. Od tega se 1200 mio EUR nanaša na opcije znotraj katerih je osnovni posel obrestne zamenjave 12-letne ročnosti (tehtana fiksna obrestna mera, ki bi jo ob izvršitvi opcij s strani banke prejemala RS znaša 1,01 %) in 600 mio EUR se nanaša na opcije znotraj katerih je osnovni posel obrestne zamenjave 50-letne ročnosti (tehtana fiksna obrestna mera, ki bi jo ob izvršitvi opcij s strani banke prejemala RS znaša 2,28 %). RS ima prav tako sklenjenih 2850 mio EUR terminskih dolgoročnih obrestnih zamenjav (tehtana fiksna obrestna mera znaša -0,04 %).

Ministrstvo za finance je septembra 2023 z banko primarno vpisnico, z namenom odprave izpostavljenosti obrestnemu tveganju, vzporedno z izdajo inflacijske obveznice RS92, sočasno izvedlo transakcijo inflacijske zamenjave zadolžitve z indeksirano obrestno mero (indeks CPI) v zadolžitev s fiksno obrestno mero (3,55 %). Ministrstvo za finance se je odločilo za popolno ščitenje, tj. ko se zavarujejo vsi denarni tokovi v celotni vrednosti, tako plačila obresti kot glavnice, in s tem ustvarilo t. i. sintetično fiksno obveznost Republike Slovenije. Slednje pomeni, da je Republika Slovenija popolnoma zaščitena pred tveganjem spremembe indeksa CPI. Na dan 31. 12. 2024 je stanje inflacijske zamenjave znašalo 100 mio EUR.

Ministrstvo za finance kreditno izpostavljenost, ki izhaja iz naslova valutnih in obrestnih zamenjav, obvladuje na podlagi krovne pogodbe »ISDA 2002 Master Agreement« in aneksa za zmanjševanje kreditne izpostavljenosti ("Credit Support Annex" oz. CSA). V skladu s CSA so se Republika Slovenija in banke, s katerimi je RS sklenila posel valutne in/ali obrestne zamenjave, medsebojno zavezale zagotavljati denarno kritje (»Credit Support«) za namen izničenja kreditnega tveganja za celoten čas trajanja zamenjave. S tem se skoraj v celoti odpravi tveganje morebitne neizpolnitve obveznosti nasprotnne stranke iz naslova sklenjenih transakcij. Stranka, ki prejme denarno kritje, s tem postane pravno gledano "lastnica" denarja (v smislu, da lahko s takšnim denarjem prosto razpolaga), pri čemer pa v ekonomskem smislu ostaja denarno kritje premoženje stranke, ki ga je zagotovila, vse dokler ne pride do prekinitve transakcij in prenehanja obveznosti vračila. Do takrat namreč stranka, ki je denarno kritje zagotovila, ostaja konča upravičenka do vseh donosov od denarnega kritja (dogovorjene obrestne mere na denarno pokritje). Stanje varščin oz. denarnega kritja je na dan 31. 12. 2024 znašalo +100.270.000 EUR.

C2) ODPLAČILA DOLGA

Realizacija odplačila vseh glavnice je bila 2.453,8 mio EUR, kar je 96 % načrtovanih sredstev za odplačila glavnice v sprejetem proračunu.

550 ODPLAČILA DOMAČEGA DOLGA

Realizacija glavnice z naslova domačega dolga je v letu 2024 znašala 1.873,2 mio EUR, to je 95 % predvidenih sredstev v sprejetem proračunu. Realizirana odplačila domačih glavnice so v celoti z naslova vrednostnih papirjev.

Odplačila glavnice so se realizirala skladno z amortizacijskimi načrti, ki so osnova za pripravo proračuna za področje servisiranja dolga, zaradi tega ni odstopanj med realizacijo in predvidenimi sredstvi v sprejetem proračunu.

551 ODPLAČILA DOLGA V TUJINO

Realizacija glavnice z naslova tujega dolga je znašala 580,6 mio EUR, kar predstavlja 100 % izpolnitev predvidenih obveznosti v sprejetem proračunu. Pretežen del realiziranih tujih glavnice je z naslova tujih vrednostnih papirjev, in sicer v znesku 557,2 mio EUR, obresti z naslova posojil najetih pri mednarodnih finančnih inštitucijah pa so bile realizirane v višini 23,4 mio EUR.

Odplačila glavnice so se realizirala skladno z amortizacijskimi načrti, ki so osnova za pripravo proračuna za področje servisiranja dolga, zaradi tega ni odstopanj med realizacijo in predvidenimi sredstvi v sprejetem proračunu. Ker je pretežni del dolga RS nominiran v EUR, je tudi vpliv spremembe tečaja drugih valut na obseg realiziranih glavnice minimalen.

D) NETO POLOŽAJ DRŽAVNEGA PRORAČUNA DO PRORAČUNA EVROPSKE UNIJE

Prihodki

Realiziranih je bilo 1.032 mio EUR prihodkov državnega proračuna iz Evropske unije, kar je 71,3% v sprejetem proračunu načrtovanih prihodkov iz evropskega proračuna (1.447 mio EUR). Prihodki iz EU proračuna so bili v letu 2024 za 46,5 mio EUR nižji kot leta 2023.

Največji delež prihodkov so predstavljali prihodki iz naslova Skupne kmetijske in ribiške politike, ki so znašala 301,3 mio EUR ali 29,2 % vseh prihodkov iz EU proračuna. Od tega je bilo iz naslova neposrednih plačil prejetih 128 mio EUR (97,2 % realizacija), iz naslova razvoja podeželja pa 91,7 mio EUR (39,3 % realizacija).

Druga velika skupina prejetih sredstev iz proračuna EU so sredstva iz naslova izvajanja centraliziranih in drugih programov EU, ki so znašali 275,4 mio EUR (85,2 % realizacija glede na sprejeti proračun). 92 % vseh prejetih sredstev za izvajanje centraliziranih in drugih programov EU predstavljajo sredstva iz naslova Solidarnostnega sklada, ki jih je bilo za 253,7 mio EUR in ki omogočajo Evropski uniji, da v primeru hude naravne nesreče nudi finančno pomoč prizadeti državi članici, državi pristopnici ali regiji. Slovenijo so avgusta 2023 prizadele uničujoče poplave, zato je 20. 10. 2023 oddala vlogo za prispevek iz Solidarnostnega sklada za financiranje nujnih investicij in projektov za okrevanje po poplavah. Slovenija je konec leta 2023 prejela predplačilo v višini 100 milijonov evrov, preostanek sredstev pa je prejela decembra 2024. Državni proračun je prejel še 241,3 mio EUR sredstev iz naslova Ostalih prejetih sredstev iz proračuna Evropske unije, predvsem iz naslova Načrta za okrevanje in odpornost, ki je podlaga za koriščenje sredstev evropskega Mehanizma za okrevanje in odpornost ter sredstev za doseganje ciljev načrta REPowerEU. Sredstva so namenjena podpiranju držav članic pri blaženju gospodarskega šoka, ki ga je povzročila kriza zaradi pandemije COVID-19, in povečanju odpornosti njihovih gospodarstev.

Sredstva iz naslova Kohezijske politike so predstavljala manj kot 21% vseh prejetih sredstev iz proračuna EU. Od tega je bilo iz Strukturnih skladov prejetih 96,5 mio EUR (32,4 % realizacija), iz Kohezijskega sklada pa 115,2 mio EUR (114,3 % realizacija).

Plačila v EU proračun

Slovenija od začetka članstva v EU plačuje prispevek v proračun EU, iz katerega se zagotavljajo sredstva za financiranje evropskih politik in delovanje EU institucij. V letu 2024 je bilo realiziranih 635,8 mio EUR.

Neto položaj državnega proračuna

Državni proračun RS je v odnosu do proračuna EU realiziral neto proračunski presežek v višini 396,4 mio EUR.

Poročilo o neto položaju proračuna RS do proračuna EU vsebuje podatke o prihodkih in odhodkih proračuna RS, ki so bili zajeti v sistemu MFERAC (enotni finančno računovodski sistem) skladno s pravili računovodskega evidentiranja. Poleg teh prihodkov je Republika Slovenija prejela tudi prilive na namenske podračune, ki v preteklem letu niso v celoti postali prihodki domačega proračuna. Pri oceni neto položaja državnega proračuna RS do EU prav tako niso upoštevani prilivi iz proračuna EU, ki so izplačani neposredno končnim upravičencem v Republiki Sloveniji.

V okviru Kohezijske politike se izvajajo tudi finančni instrumenti, ki se ne evidentirajo v bilanci prihodkov in odhodkov državnega proračuna. FI se bodo izvajali v obliki instrumentov dolžniškega

financiranja (garancije, posojila), ki se bodo pri določenih finančnih produktih lahko kombinirali tudi z nepovratnimi viri in so načrtovani v višini 190 mio EUR za programsko obdobje 2021-2027.